

Till ledamöter
Ersättare för kännedom

Kommunfullmäktige

Tid: torsdagen den 9 december 2021 klockan 18:15

Plats: Biosalongen, Folkets Hus

Sammanträdet inleds med upprop och val av justerare. Sedan följer utdelning av årets stipendier och Nytänkare.

Därefter börjar ”Allmänhetens frågestund” som pågår under ca 30 minuter. Frågor kan lämnas skriftligt, i förväg, till kommunkansliet eller skriftligt/muntligt vid sammanträdet. Anonyma frågor kommer inte att tas upp.

Justeringens plats och tid: Kommunkansliet den 14 december 2021 klockan 13.00.

Justerare: Stefan Andersson och Frida Olsson med Ann-Marie Rosö och Filip Dahlöv som ersättare.

Ärenden

1. Motion angående trygghetsskapande åtgärder
Dnr 2021-000251
2. Revisionen informerar
Dnr 2021-000163
3. Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande - Tillägg till Samverkansavtal Värmland
Dnr 2021-000242
4. Etableringsfunktion i Värmland - Samverkansavtal
Dnr 2021-000243
5. Renhållningstaxa 2022
Dnr 2021-000245
6. Avgifter inom socialnämnden
Dnr 2021-000252
7. Godkännande av köp av vårdboende Klippgatan 3
Dnr 2021-000255

Ärenden

8. Sammanträdesdagar 2022
Dnr 2021-000240
9. Begäran om ny ersättare som nämndeman
Dnr 2021-000256
10. Val av ny ledamot i utbildningsstiftelsen Bergsskolan efter Claes Hultgren
Dnr 2021-000266
11. Anmälningssärenden Kommunfullmäktige 2021
Dnr 2021-000042

Marina Isaksson
Ordförande

MOTION

till Kommunfullmäktige – Filipstads kommun ang. trygghetsskapande åtgärder

Det har kunnat konstateras att människor upplever otrygghet och obehag att vistas i de centrala delarna av Filipstad och då speciellt under den mörka delen av dygnet. Det förekommer olika former av brottslighet i form av t.ex , misshandel, rån, försäljning av droger, skadegörelse etc.

Polisen gör ett gott arbete utifrån sina förutsättningar och har ökat sin närvaro och sina insatser i Filipstads kommun, vilket är mycket bra.

Ett verktyg som skulle vara både brottsförebyggande och till hjälp för polisen i deras arbete vid utredningar av brott och för att lagföra misstänkta, vore om det fanns trygghetskameror utplacerade på strategiska platser i centrala Filipstad. Sådana kameror skulle sannolikt också öka tryggheten för allmänheten och troligen få en del potentiella brottslingar att avstå från att begå brott, i alla fall på de platser där kameror finns uppsatta. Det är viktigt att vi försvårar och gör det så besvärligt som möjligt att kunna begå brott, vilket sannolikt har en god preventiv effekt.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår därför undertecknad ;

att Filipstads kommun i samråd med polismyndigheten utreder möjligheten att sätta upp trygghetskameror på strategiska platser i centrala Filipstad.

Christer Olsson (M)

Revisionsplan 2022

Granskning	Ansvarig nämnd
1 Upphandling av simhall, nya skolan samt nya idrottshallen	Styrelsen
2 Granskning av kommunens arbete avseende barn och unga kopplat till placeringar	Styrelsen
3 Granskning av underhåll av fastigheter och vägar	Styrelsen
4 Granskning av delårsrapport	Samtliga nämnder
5 Granskning av årsbokslut/årsredovisning	Samtliga nämnder
6 Grundläggande granskning av nämnder och styrelser	Samtliga nämnder
7 Gemensam granskning med länets kommuner och Region Värmland (Palliativ vård)	Styrelsen, SOC

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 105

Dnr 2021-000242

Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande - Tillägg till Samverkansavtal Värmland

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att Filipstads kommun godkänner förslag till ”Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande” – tillägg till Samverkansavtal Värmland att gälla från och med 1 januari 2022.

Sammanfattning av ärendet

Den nya organisationen Region Värmland övertog 2019 de ansvar och uppdrag som Kommunalförbundet Region Värmland tidigare haft samtidigt som kommunalförbundets juridiska person avvecklades och verksamhetens tillgångar och skulder konsoliderades i nya Region Värmlands balansräkning. I samma process övertog också nya Region Värmland samtliga aktier i Värmlandstrafik AB och bolaget kom att bli ett helägt dotterbolag och en del av nya Region Värmlands koncern. Under 2020 erhöll Värmlandstrafik AB medel i samband med förlikningsprocess inom ramen för avtal inom servicetrafiken. Även dessa medel ingår i de gemensamma resurserna.

De kvarvarande gemensamma resurserna uppgår totalt till ca 200 mkr. Värmlandsrådet har 2020 gjort ställningstagande om att se över möjligheten att tillgängliggöra de gemensamma resurserna för att möta gemensamma utmaningar som prioriteras av både Region Värmland och Värmlands kommuner. I juni 2021 uppdrog Värmlandsrådet till Värmlandsrådets arbetsgrupp att ta fram konkret förslag på hur samverkan ska bedrivas inom ramen för Värmlandsrådets verksamhet och struktur. Arbetet har resulterat i ”Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande”. Överenskommelsen föreslås utgöra ett tillägg i form av en bilaga till ”Samverkansavtal Värmland”

Värmlandsrådets arbetsutskott ställde sig bakom förslaget den 29 oktober 2021. Beslut behöver fattas av samtliga Värmlandsrådets parter – länets 16 kommuner och Region Värmland- för att möjliggöra att överenskommelsen kan träda i kraft den 1 januari 2022.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 8 november 2021 § 61 föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att Filipstads kommun godkänner förslag till "Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande" – tillägg till Samverkansavtal Värmland att gälla från och med 1 januari 2022.

Kommundirektör Hannes Fellsman presenterar ärendet och besvarar frågor i anslutning härtill.

Beslutsunderlag

Kommundirektörens tjänsteskrivelse den 2 november 2021
Överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande – tillägg till Samverkansavtal Värmland
Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut 8 november 2021 § 61

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 106

Dnr 2021-000243

Etableringsfunktion i Värmland - Samverkansavtal

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

Att Filipstads kommun ställer sig bakom förslaget till avtal.
Att Avtalet ska beslutas av respektive ingående part.

Sammanfattning av ärendet

Region Värmland fick uppdraget att under hösten 2021, ta fram ett avtal om en gemensam etableringsfunktion.

Under arbetets gång har avstämningar och diskussioner skett med Värmlandsrådets arbetsgrupp. Avtalet har också granskats av regionjurist och kommunjurist. Avtalet presenterades vid Värmlandsrådets arbetsutskott den 29/10.

Värmlandsrådets arbetsutskott ställde sig bakom avtalet och tog även ett ställningstagande till att de gemensamma resurserna får användas som en del av finansieringen enligt avtalsförslaget.

Avtalet ska beslutas av respektive kommuns kommunfullmäktige och regionfullmäktige.

Respektive part ska besluta om samverkansavtalet innan 31/12 - 2021

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 8 november 2021 § 62 föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige
att Filipstads kommun ställer sig bakom förslaget till avtal.
att Avtalet ska beslutas av respektive ingående part.

Kommundirektör Hannes Fellsman presenterade ärendet.

Beslutsunderlag

Kommundirektörens tjänsteskrivelse den 2 november 2021
Samverkansavtal om gemensam etableringsfunktion i Värmland.
Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut 8 november 2021 § 62

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 107

Dnr 2021-000245

Renhållningstaxa 2022

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige

att införa föreslagen renhållningstaxa att gälla från och med 2022-01-01

Sammanfattning av ärendet

Kommunal renhållning har förändrats mycket de senaste åren. Att Långskogen som tidigare var en deponi numer är en mellanlagringsplats visar detta tydligt. Allt avfall som lämnas på Långskogen transporteras sedan vidare till behandlingsanläggningar med kostnader som följd. Ökade behandlingsavgifter, transport- och bränslekostnader, förbränningskatt och inkomstbortfall från Långskogen är orsaker till att renhållningstaxan har setts över. Exempelvis fanns tidigare en inkomst för mottagning av processavfall från livsmedelsindustrin, slam från reningsverk och deponiavfall på Långskogen. Detta får ej tas emot längre vilket har en stor påverkan på ekonomin.

Teknisk chef Inge Nilsson Piehl och Enhetschef VA- och renhållning Malin Andersson presenterar ärendet och besvarar frågor i anslutning härtill.

Beslutsunderlag

Renhållningstaxa för Filipstads kommun

Taxetabell

Kommunstyrelsens teknikskotts beslut 8 november 2021 § 79

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 108

Dnr 2021-000252

Avgifter inom socialnämnden

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige

- 1) Att föreslagna ändringar gäller från 1 januari 2022
- 2) Att omvårdnadsnivåerna regleras utifrån antal besök per vecka
- 3) Att avgift för trygghetslarm är 400 kronor
- 4) Att avgift för extra larmknapp införs med 26 kronor per månad
- 5) Att avgift för installation av trygghetslarm införs med 400 kronor i engångsavgift
- 6) Att avgift för avinstallation av trygghetslarm införs med 400 kronor i engångsavgift
- 7) Att avgift för insatser från kommunal hälso- och sjukvård samt kommunrehab 200 kronor per tillfälle, max 200 kronor per dag
- 8) Att avgift för delegerad hemsjukvård är 150 kronor per tillfälle
- 9) Att avgift för kost på korttidsboende/avlastningsplats är 1/30 av månadskostnaden per dag för mat på särskilt boende
- 10) Att avgift för transport av matdistribution är 20 kronor per tillfälle
- 11) Att avgift för mat på servicehuset Ugglan är 50 kronor
- 12) Att serviceavgift för matdistribution på servicehuset Ugglan är 20 kronor
- 13) Att avgift för kost inom särskilt boende är 3 630 kronor per månad
- 14) Att avgift för ledsagning (enligt socialtjänstlagen) är 200 kronor per tillfälle
- 15) Att avgift för träningsgrupp (förebyggande insats) kostar 200 kronor för 10 tillfällen
- 16) Att avgift för transport till träningsgrupp införs med 50 kr per tillfälle
- 17) Att avgift för träning inom hemrehab tas bort
- 18) Att avgift för ej avbokad serviceinsats (som inte aviserats senast klockan 15.00 dagen före) införs med 300 kronor per tillfälle
- 19) Att avgift för påfyllning av läkemedelsfordelare är 150 kronor per tillfälle, max 150 kronor per dag
- 20) Att avgift för boendestöd tas bort
- 21) Att avgift för trygghetsringning är 50 kronor per månad
- 22) Att avgift för enstaka insatser (utförs max en gång per månad) är 400 kronor per tillfälle
- 23) Att avgift för insatser av servicekaraktär (apoteksärenden, inhandlingslista m.m.) är 200 kronor per gång
- 24) Att avgift för korttidsvistelse SoL och LSS över och under 18 år är 65 kronor per dygn
- 25) Att avgift för kost vid heldygnsboende i elevhem, familjehem,

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

korttidsvistelse eller HVB, oavsett ålder och lagrum är 65 kronor per dygn

26) Att övriga avgifter kvarstår i nuvarande nivå

27) Att avgifterna ska indexregleras varje år, men att de inte får överstiga kommunens egna kostnader

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har gjort en översyn av avgifterna inom samtliga verksamhetsområden.

För att ta fram förslag på revidering av nuvarande avgifter, nya avgifter samt borttagande av avgifter har en ordentlig omvärldsanalys genomförts. När det gäller själva avgifterna är det främst kommunerna i länet jämförelsen är gjord med. När det gäller tillämpningsanvisningarna har analysen vidgats till kommuner utom länet samt så har domar granskats. I de fall höjning av avgifter eller nya avgifter föreslås så är det pga att Filipstads kommun idag har låg avgift eller ingen avgift alls.

Socialchef Åsa Andersson och avgiftshandläggare Pernilla Larsson Nordling presenterar ärendet och besvarar frågor i anslutning härtill.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 – avgifter

Bilaga 2 - tillämpningsanvisningar

Socialnämndens beslut 2021-11-17 §103

Förslag till beslut under sammanträdet

Christer Olsson yrkar med instämmande av Åsa Hååkman Eriksson att avgiften för delegerad hemsjukvård bestäms till 150 kronor samt att avgiften för påfyllning av läkemedelsfördelare bestäms till 150 kronor.

Beslutsgång

Föreliggande förslag ställs mot Christer Olssons och Åsa Hååkman Erikssons yrkande gällande avgifter för delegerad hemsjukvård samt påfyllning av läkemedelsfördelare. Olssons/Hååkman Erikssons yrkande vinner bifall.

Föreliggande förslag där inga säryrkanden framställts ställs under proposition. Förslaget vinner bifall.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Yttrande

Under pensionärsrådet samt rådet för funktionshindrade 2021-12-02 önskar råden att yttra sig gällande ärendet "Redovisning av avgifter". Råden önskar att yttra sig gemensamt samt att nämndsekreterare skriver ner deras yttrande.

Råden uttrycker att de tycker att de avgifter som inte ingår i maxtaxan inte ska vara avgifter alternativt att de ska ingå i maxtaxan.

Sekreterare för mötet,

Mondira Hedlund
Nämndsekreterare

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 109

Dnr 2021-000255

Godkännande av köp av vårdboende Klippgatan 3

Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige

Att föreslå kommunfullmäktige godkänna att Kooperativa Hyresrättsföreningen Filipstads Äldrebostäder köper fastigheten Björnen 1, Klippgatan 3.

Att föreslå kommunfullmäktige att lämna kommunal borgen till Kooperativa hyresrättsföreningen Filipstads äldrebostäder på den totala finansieringen av åtgärder om 7000 tkr.

Att borgensavgift om 0,4% ska debiteras Kooperativa Hyresrättsföreningen Filipstads Äldrebostäder.

Att föreslå kommunfullmäktige godkänna att Filipstads kommun tecknar ett nytt samverkansavtal med Kooperativa hyresrättsföreningen Filipstads äldrebostäder för gruppboenden Björnen, fastighet Björnen 1, Klippgatan 3. (enligt bilaga 3).

Sammanfattning av ärendet

Filipstads kommun har under många år blockhyrt fastigheten Björnen 1, Klippgatan 3, för gruppboenden Björnen. Fastigheten har fungerat bra för sina ändamål men kontakterna med fastighetsägarna har varit bristfälliga liksom underhåll under åren. Kommunen har låtit genomföra en utredning om externt förhyrda gruppboenden i kommunen. Kommunen har som långsiktig inriktning att vilja äga eller genom Kooperativa Hyresrättsföreningen Filipstads äldrebostäder ha kontroll över kommunens vårdboende för att långsiktigt kunna säkra behoven av vårdboenden i kommunen.

Nuvarande fastighetsägare Gruppboenden i Sverige AB & Co KB1 har efter förhandling godkänt en försäljning av fastigheten Björnen 1, Klippgatan 3 till Kooperativ hyresrättsföreningen Filipstads äldrebostäder. Överenskommen köpesumma är 5.550 mkr samt upprustning av fastigheten med 1.5 mkr. Styrelsen för Kooperativa hyresrättsföreningen Filipstads äldrebostäder har godkänt löpet under förutsättning av kommunens godkännande av köpet och beslutar om ett samverkansavtal parterna emellan och en kommunal borgen för köpet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

Teknisk chef Inge Nilsson Piehl och socialchef Åsa Andersson presenterar ärendet. I samband med presentationen besvaras även frågor.

Beslutsunderlag

Bifogad kalkyl kommunal kostnad

Samverkansavtal

Tjänsteskrivelse från teknisk chef daterad 2021-11-15

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

§ 119

Dnr 2021-000240

Sammanträdesdagar 2022

Kommunstyrelsens beslut

att fastställa förslag till sammanträdesdagar för Kommunstyrelsen enligt följande:

23 februari

30 mars

4 maj

1 juni

31 augusti

5 oktober

31 oktober

30 november

21 december

Tid för samtliga sammanträden är kl 13.30

samt att föreslå Kommunfullmäktige fastställa sammanträdesdagar för Kommunfullmäktige enligt följande:

17 februari

17 mars

13 april

19 maj

16 juni

15 september

20 oktober

24 november

15 december

Tid för samtliga sammanträden är kl 18.15

Sammanfattning av ärendet

Kanslichef Catrin Marsell anför i tjänsteskrivelse daterad 2 november 2021; Samlat förslag på sammanträdesdagar har upprättats för kommunstyrelsens utskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bokslutsberedning och budgetberedningssammanträden är noterade i förslaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2021-11-24

Beslutsunderlag

Förslag på sammanträdesdagar 2022, inkluderat nämnder, kommunstyrelsens utskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Juli 2022		Augusti 2022		September 2022		Oktober 2022		November 2022		December 2022	
F 1		M 1	31	T 1	L 1	T 1	T 1	T 1	T 1	T 1	
L 2		T 2		F 2	S 2		O 2	O 2	F 2	F 2	
S 3		O 3		L 3	M 3	40	T 3	T 3	L 3	L 3	
M 4	27	T 4		S 4	T 4		F 4	F 4	S 4	S 4	
T 5		F 5	36	M 5	O 5	KS delår	L 5	L 5	M 5	M 5	AU + TU 49
O 6		L 6		T 6	T 6		S 6	S 6	T 6	T 6	KFU
T 7		S 7		O 7	F 7		M 7	M 7	O 7	O 7	
F 8		M 8	32	T 8	L 8		T 8	T 8	T 8	T 8	
L 9		T 9		F 9	S 9		O 9	O 9	F 9	F 9	
S 10		O 10		L 10	M 10	AU + TU	T 10	T 10	L 10	L 10	
M 11	28	T 11		S 11	T 11	VALDAGEN	F 11	F 11	S 11	S 11	
T 12		F 12		M 12	O 12	AU + TU delår	L 12	L 12	M 12	M 12	Mob 50
O 13		L 13		T 13	T 13		S 13	S 13	T 13	T 13	Bun
T 14		S 14		O 14	F 14		M 14	M 14	O 14	O 14	Soc 46
F 15		M 15	33	T 15	L 15	KF	T 15	T 15	T 15	T 15	KF - Val till nya KS
L 16		T 16		F 16	S 16		O 16	O 16	F 16	F 16	
S 17		O 17		L 17	M 17	Mob	T 17	T 17	L 17	L 17	
M 18	29	T 18		S 18	T 18	Bun	F 18	F 18	S 18	S 18	
T 19		F 19		M 19	O 19	Soc	L 19	L 19	M 19	M 19	51
O 20		L 20		T 20	T 20	KF	S 20	S 20	T 20	T 20	
T 21		S 21		O 21	F 21		M 21	M 21	O 21	O 21	KS
F 22		M 22	34	T 22	L 22		T 22	T 22	T 22	T 22	
L 23		T 23		F 23	S 23		O 23	O 23	F 23	F 23	
S 24		O 24		L 24	M 24	KFU	T 24	T 24	L 24	L 24	Julafton
M 25	30	T 25		S 25	T 25		F 25	F 25	S 25	S 25	Juldagen
T 26		F 26		M 26	M 26	BB + KFU 39	L 26	L 26	M 26	M 26	Annandag jul
O 27		L 27		T 27	T 27		S 27	S 27	T 27	T 27	
T 28		S 28		O 28	F 28		M 28	M 28	O 28	O 28	48
F 29		M 29	35	T 29	L 29		T 29	T 29	T 29	T 29	
L 30		T 30		F 30	S 30		O 30	O 30	F 30	F 30	
S 31		O 31			M 31	KS Budget	44		L 31	L 31	Nyårsafton

Val av ny ledamot i utbildningsstiftelsen Bergsskolan efter Claes Hultgren

Förslag till beslut

Att kommunfullmäktige utser ny ledamot i utbildningsstiftelsen Bergsskolan

Sammanfattning av ärendet

Tidigare kommunchef Claes Hultgren frånträder uppdraget från och med 1 januari 2022. Ny ledamot väljs av kommunfullmäktige.

Catrin Marsell
Kanslichefen

Beslutet ska skickas till
Utbildningsstiftelsen Bergsskolan

Anmälningssärenden Kommunfullmäktige 2021

Förslag till beslut

Att lägga anmälningssärendena till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

1. Revisionens granskning av kommunens hantering av Covid-19 pandemin. Dnr 2021-268
2. Revisionens uppföljande granskning av kvalitet och kostnadseffektivitet inom hemtjänsten. Dnr 2021-269

Catrin Marsell
Kanslichef

Datum
2021-12-01

För yttrande: Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktige

På vårt uppdrag har KPMG genomfört en uppföljande granskning av kvalitet och kostnadseffektivitet inom hemtjänsten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i tidigare utförd granskning samt att följa upp kostnadsutvecklingen och kvaliteten inom hemtjänsten.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialförvaltningen vidtagit åtgärder med anledning av revisionens tidigare rekommendationer men att det kvarstår en viss del arbete. Coronapandemin har medfört att mycket av det arbete som varit planerat behövs skjutas på eller planerats om.

Granskningen visar att verksamheten står inför införande av både nytt verksamhetssystem, arbetsätt (IBIC) samt områdesindelningar. Vilket innebär att verksamheten kommer behöva justera sina arbetsätt.

Det har genomförts ett omtag avseende ledningsfunktioner, vilket inneburit att gruppleddare bytt namn till enhetschef, antalet enhetschefer har utökats samt rollen har förtydligats för att stärka förutsättningarna för ett ändamålsenligt ledarskap.

Vi kan konstatera att Filipstads kommun sticker ut i jämförelse med liknande kommuner gällande kostnaden av hemtjänst samt andelen invånare med insatser inom antingen hemtjänst eller särskilt boende. Vår bedömning är att det framförallt är omfattningen av insatser som är Filipstads utmaning det vill säga att man ger fler invånare äldreomsorg än jämförbara kommuner. Kommunen avviker inte med färre boendeplatser på särskilda boenden däremot erhåller en betydligt större andel av den äldre befolkningen hemtjänstinsatser.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden:

- Genomföra en utredning av en långsiktig strategi för hur äldreomsorgen ska möta kommande behov
- Genomföra en analys av omfattningen av insatser inom äldreomsorgen med särskild tonvikt på insatser i ordinärt boende
- Genomlys handläggningen och beviljandet av insatser för att säkerställa vilka krav som ställs för att få hemtjänstinsatser beviljade.
- Säkerställa att införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC sker enligt upprättad tidplan samt att ansvar för uppföljning tydliggörs.
- Överväga att lägga till extra kontroller kring implementeringen av det nya arbetssättet samt att bedömningen av behovet av tidsåtgång är likvärdig.

Revisorerna önskar styrelsens yttrande över rapporten. Yttrandet ska vara revisionen tillhanda **senast den 1 mars 2022.**

På uppdrag,

Ottfried Eickenrodt
Ordförande revisionen

Uppföljande granskning av kvalitén inom hemtjänsten i korthet.

Bakgrund

KPMG har av Filipstads kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra uppföljande granskning av kvalitet och kostnadseffektivitet inom hemtjänsten. Detta ur syftet att följa upp hur verksamheten har utvecklats sedan föregående granskning och även följa upp de rekommendationer som lämnades vid föregående granskning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i tidigare utförd granskning samt att följa upp kostnadsutvecklingen och kvalitén inom hemtjänsten.

Den uppföljande granskningen redovisar följande:

- Avstämning av tidigare genomförd granskningsrapports slutsatser och rekommendationer:
 - Förbättra uppföljning så att den omfattar beviljade insatsers schablontid samt planerade och utförda insatstimmar.
 - Förbättra uppföljningen av volym och kostnad av särskilt omfattande ärenden där brytpunkten för kostnaden för särskild boendeplats är nära eller uppnådd
 - Se över förutsättningarna för gruppledaren att utöva sitt ledarskap.
 - Fastställa en tidsplan för införandet av IBIC.
 - Fattar beslut om regelbunden revidering av ledningssystemet.
- Redovisning av den fortsatta kostnadsutvecklingen inom Filipstads kommuns hemtjänst jämfört med kommuner med liknande förutsättningar (Kolada).
- Redovisning av den fortsatta kvalitetsutvecklingen inom Filipstads kommuns hemtjänst jämfört med kommuner med liknande förutsättningar (Kolada).

Granskningsresultat

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialförvaltningen vidtagit åtgärder med anledning av revisionens tidigare rekommendationer men att det kvarstår en viss del arbete. Coronapandemin har medfört att mycket av det arbete som varit planerat behövs skjutas på eller planerats om.

Granskningen visar att verksamheten står inför införande av både nytt verksamhetssystem, arbetssätt (IBIC) samt områdesindelningar. Vilket innebär att verksamheten kommer behöva justera sina arbetssätt.

Det har genomförts ett omtag avseende ledningsfunktioner, vilket inneburit att gruppledare bytt namn till enhetschef, antalet enhetschefer har utökats samt rollen har förtydligats för att stärka förutsättningarna för ett ändamålsenligt ledarskap.

Vi kan konstatera att Filipstads kommun sticker ut i jämförelse med liknande kommuner gällande kostnaden av hemtjänst samt andelen invånare med insatser inom antingen hemtjänst eller särskilt boende. Vår bedömning är att det framförallt är omfattningen av insatser som är Filipstads utmaning det vill säga att man ger fler invånare äldreomsorg än jämförbara kommuner. Kommunen avviker inte med färre boendeplatser på särskilda boenden däremot erhåller en betydligt större andel av den äldre befolkningen hemtjänstinsatser.

Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Genomföra en utredning av en långsiktig strategi för hur äldreomsorgen ska möta kommande behov
- Genomföra en analys av omfattningen av insatser inom äldreomsorgen med särskild tonvikt på insatser i ordinärt boende
- Genomlys handläggningen och beviljandet av insatser för att säkerställa vilka krav som ställs för att få hemtjänstinsatser beviljade.
- Säkerställa att införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC sker enligt upprättad tidplan samt att ansvar för uppföljning tydliggörs.
- Överväga att lägga till extra kontroller kring implementeringen av det nya arbetssättet samt att bedömningen av behovet av tidsåtgång är likvärdig.

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

Filipstads kommun

KPMG

KPMG AB

2021-12-01

Antal sidor 21

KPMG

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	2018-års granskning av kvalitén inom hemtjänsten	4
4	Resultat av granskningen	4
4.1	Uppföljningen	4
4.2	Förutsättningar för ledarskap	7
4.3	Individens behov i centrum (IBIC)	7
4.4	Ledningssystem för kvalitet	8
4.5	Statistik från Kolada	10
5	Slutsats och rekommendationer	19

1 Sammanfattning

Vi har av Filipstads kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra uppföljande granskning av kvalitet och kostnadseffektivitet inom hemtjänsten. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i tidigare utförd granskning samt att följa upp kostnadsutvecklingen och kvaliteten inom hemtjänsten.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialförvaltningen vidtagit åtgärder med anledning av revisionens tidigare rekommendationer men att det kvarstår en viss del arbete. Coronapandemin har medfört att mycket av det arbete som varit planerat behövs skjutas på eller planerats om.

Granskningen visar att verksamheten står inför införande av både nytt verksamhetssystem, arbetssätt (IBIC) samt områdesindelningar. Vilket innebär att verksamheten kommer behöva justera sina arbetssätt.

Det har genomförts ett omtag avseende ledningsfunktioner, vilket inneburit att gruppleddare bytt namn till enhetschef, antalet enhetschefer har utökats samt rollen har förtydligats för att stärka förutsättningarna för ett ändamålsenligt ledarskap.

Vi kan konstatera att Filipstads kommun sticker ut i jämförelse med liknande kommuner gällande kostnaden av hemtjänst samt andelen invånare med insatser inom antingen hemtjänst eller särskilt boende. Vår bedömning är att det framförallt är omfattningen av insatser som är Filipstads utmaning. Det vill säga att man ger fler invånare äldreomsorg än jämförbara kommuner. Kommunen avviker inte med färre boendeplatser på särskilda boenden däremot erhåller en betydligt större andel av den äldre befolkningen hemtjänstinsatser.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Genomföra en utredning av en långsiktig strategi för hur äldreomsorgen ska möta kommande behov
- Genomföra en analys av omfattningen av insatser inom äldreomsorgen med särskild tonvikt på insatser i ordinärt boende
- Genomlys handläggningen och beviljandet av insatser för att säkerställa vilka krav som ställs för att få hemtjänstinsatser beviljade.
- Säkerställa att införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC sker enligt upprättad tidplan samt att ansvar för uppföljning tydliggörs.
- Överväga att lägga till extra kontroller kring implementeringen av det nya arbetssättet samt att bedömningen av behovet av tidsåtgång är likvärdig.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Filipstads kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra uppföljande granskning av kvalitet och kostnadseffektivitet inom hemtjänsten. Detta ur syftet att följa upp hur verksamheten har utvecklats sedan föregående granskning och även följa upp de rekommendationer som lämnades vid föregående granskning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i tidigare utförd granskning samt att följa upp kostnadsutvecklingen och kvalitén inom hemtjänsten.

Den uppföljande granskningen redovisar följande:

- Avstämning av tidigare genomförd granskningsrapports slutsatser och rekommendationer:
 - Förbättra uppföljning så att den omfattar beviljade insatsers schablontid samt planerade och utförda insatstimmar.
 - Förbättra uppföljningen av volym och kostnad av särskilt omfattande ärenden där brytpunkten för kostnaden för särskild boendeplats är nära eller uppnådd
 - Se över förutsättningarna för gruppledaren att utöva sitt ledarskap.
 - Fastställa en tidsplan för införandet av IBIC.
 - Fattar beslut om regelbunden revidering av ledningssystemet.
- Redovisning av den fortsatta kostnadsutvecklingen inom Filipstads kommuns hemtjänst jämfört med kommuner med liknande förutsättningar (Kolada).
- Redovisning av den fortsatta kvalitetsutvecklingen inom Filipstads kommuns hemtjänst jämfört med kommuner med liknande förutsättningar (Kolada).

Den uppföljande granskningen avser Socialnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om Socialnämnden verkställt de förbättringsåtgärder som nämnden beslutat om i enlighet med den ursprungliga granskningens rekommendationer. rutinerna uppfyller

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer med berörda tjänstemän däribland verksamhetschef för vård- och omsorg och verksamhetschef för funktionsstöd samt dokumentstudier inklusive nyckeltalsanalyser.

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschef.

3 2018-års granskning av kvalitén inom hemtjänsten

Syftet med granskningen var att bedöma om biståndshandläggningen och verkställigheten av insatser inom hemtjänsten bedrivits ändamålsenligt och effektivt.

I vår granskning framgick att biståndsbedömningen och styrning och uppföljning av densamma i allt väsentligt fungerade väl men också att styrningen och uppföljningen behövde utvecklas och förstärkas.

Vid tiden för granskningen hade gruppledarna i sitt uppdrag att arbetsleda 40–60 medarbetare och 10-20 vikarier. Gruppledaren ansvarade också för gruppens verksamhetsbudget och övrigt arbete förenat med ledarskapet. Vi bedömde att arbetsgruppernas storlek försvårar möjligheten för ett effektivt och ändamålsenligt ledarskap och föreslog att gruppledarnas förutsättningar att utöva sitt ledarskap borde ses över.

Nämnden och förvaltningen hade som mål att införa IBIC (individens behov i centrum) i såväl biståndsbedömningen som verkställigheten av insatserna, arbetet hade dock avstannat i väntan på ett anpassat verksamhetssystem. Målet med att införa det nya arbetssättet skulle vara uppfyllt år 2020. Då införandet av nya arbetssätt är en tidskrävande process föreslog vi att en tidsplan för införandet av IBIC skulle upprättas för att säkerställa att målet skulle nås. Vi ansåg att tidplanen borde innehålla revidering av riktlinjer samt att det borde framgå vem som ansvarar för att tidsplanen hålls samt är uppföljningsansvarig.

I vår granskning framgick att kostnaderna ökat trots att andelen brukare inte ökat. Det framgick även i våra intervjuer att det inte fanns någon klar bild över vad ökningen av kostnader berodde på. Det beskrevs finnas vissa brister i uppföljningen då nämnden vid tid för granskningen inte följde upp beviljad insats med schablontid samt planerade och utförda insatstimmar. Vi ansåg att uppföljningen av kostnader och volymer behövde förbättras i enlighet med de förslag som verksamheten framfört. Vidare ansåg vi att verksamheten behövde skapa tydligare uppföljningar av volymer på individnivå för att få en bättre bild av kostnadsmassan och de ärenden där kostnaden är i nivå med kostnaden för särskilt boende. Vi föreslog till exempel att nämnden följer kostnader för ärenden med sambesök och mycket kringtid noga för att få en bild över särskilt kostsamma ärenden.

4 Resultat av granskningen

4.1 Uppföljningen

Biståndshandläggare vid biståndsenheten fattar beslut om insats och schablontid. Schablontiden sätts utifrån de riktlinjer som beslutats av nämnd och fastställs i *Riktlinjer och rutiner för biståndsbedömning SoL inom Vård- och omsorg*¹. Den schablontid som sätts är den tid som insats uppskattas ta, den inkluderar inte användandet av exempelvis parallelgång. Detta innebär att den faktiska tiden kan vara längre eller kortare hos brukarna. För att följa detta registrerar utförarna in den faktiska tiden som går åt i Procapita vilket justerar schablonbilden för brukaren.

¹ Riktlinjer och rutiner för biståndsbedömning SoL inom Vård- och omsorg, fastställd av socialnämnden 2018-06-18

2021-12-01

I våra intervjuer framgår att schablontiderna i *Riktlinjer och rutiner för biståndsbedömning SoL inom Vård- och omsorg* i skrivande stund revideras och ska beslutas av nämnd under hösten.

Förvaltningen arbetar aktivt med att följa upp och analysera insatser, schablontider och utförda timmar för att säkerställa att de motsvarar de behov som finns i kommunen. Det framgår bland annat i våra intervjuer att biståndshandläggaren följer upp beviljad insats inom en månad efter att den beviljats. Detta för att kunna utvärdera och säkerställa att insats och antal beviljade timmar är ändamålsenliga. Vid behov justeras insats och beviljade timmar för brukaren. Beslut som gäller tillsvidare följs enligt regel upp en gång per år. Bevakning för uppföljning sker via verksamhetssystemet.

Vidare framgår att enhetschef varje månad följer upp utförda timmar vilket sedan rapporteras till nämnd. Nämnden får vid sammanträden även regelbunden uppföljning av det ekonomiska läget samt information om faktisk utförd tid kopplad till schablontiden. Uppföljningen vid sammanträden, inklusive uppföljning i delår och årsredovisningen ligger sedan till grund för resursfördelningen i budget.

Nämnden följer även två gånger per år brytpunkten för kostnaden särskilt boende är nära eller uppnådd. Detta utifrån beslut fattat av nämnden i februari 2020. På våren får nämnden redovisning ny framräknad brytpunkt samt hur många ärenden som överstiger brytpunkten. Detta redovisat fördelat på tätort och glesbygd. På hösten följs redovisningen upp med antal ärenden enligt samma princip som på våren. Socialnämnden har enligt uppgift från förvaltningen valt att inte fatta beslut om att ärenden inom ordinärt boende som överstiger brytpunkten ska anvisas plats inom SÄBO pga. mängden ärenden.

Det sker ett aktivt samarbete mellan verksamheterna och rehab för att diskutera alternativa arbetssätt för att få en effektiv och ändamålsenlig tidsanvändning och minska behovet av exempelvis parallellgång. I våra intervjuer lyfts det även fram att omvärldsspaning för att hålla sig ajour med nya tekniska lösningar. Verksamheten har exempelvis infört användande av nattkameror hos vissa brukare för att på så vis undvika onödiga hembesök.

Socialnämnden har enligt uppgift fattat beslut om att upphandla ett nytt verksamhetssystem. Det nya verksamhetssystemet heter LifeCare. Planen var från början att införa LifeCare samtidigt i alla verksamheter dock innebar coronapandemin att förvaltningen behövde justera den ursprungliga planen. Förvaltningen valde istället att först påbörja införandet av verksamhetssystemet inom individ- och familjeomsorgen (IFO) som inte var lika hårt drabbat av pandemin. Därefter ska implementeringsprocessen påbörjas i övriga verksamheter, däribland äldreomsorgen. Processen med införandet av verksamhetssystemet i äldreomsorgen är vid tid för vår granskning under uppstart.

I nuläget förs stor del av statistiken manuellt vilket inte upplevs effektivt. Våra respondenter framför en förhoppning om att via det nya verksamhetssystemet enklare kunna hantera och få tillgång till mer statistik. Förhoppning är bland annat att de ska kunna följa statistik på gruppnivå för att enklare kunna se hur effektiva specifika insatserna är.

KPMG

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

Efter revisorernas granskning av kvalitén inom hemtjänsten 2018 beslutade socialnämnden att förvaltningens ka återkomma med förslag på hur ny statistik ska utformas efter LifeCare har införts. Nämnden följer enligt uppgift varje månad:

- Hemtjänst ärenden/månad
- Totalt timmar/månad
- Timmar/ärenden/månad
- Kostnad/månad i tkr
- Kostnad/brukare

Förvaltningen genomför årligen kontroll av hela handläggningsprocessen från det att ärende inkommer till att det beviljas och verkställs. Dels kontrolleras skälig livsnivå, dels hur beslutet hanteras på utförarsidan. Inom biståndshandläggningen genomförs granskningar inför medarbetarsamtal för att kontrollera bedömningar i syfte att säkerställa rättssäkerheten.

Av våra intervjuer framkommer att socialnämnden efter revisionens granskning av kvalitén inom hemtjänsten beslutade rapportering avseende volym och kostnad ska göras till nämnd vid två tillfällen årligen, en gång i maj och en gång i oktober. I våra intervjuer framförts att det saknas en tydlighet från nämnden i hur de vill att verksamheten ska arbeta med att minska kostnaderna. Vidare framgår att det inom nämnden finns en vilja att invånare ska få bo hemma så länge de själva vill. Detta menar våra respondenter kan vara bidragande faktor till att det är svårt att minska kostnaderna inom hemtjänsten.

4.1.1 Bedömning

Vi kan i vår uppföljande granskning konstatera att det sker ett uppföljande arbete inom både förvaltningen och nämnden, dels av beviljade insatser schablonid, dels antal planerade och utförda timmar. Nämnden får regelbundet del av uppföljningen vid sammanträden samt i delårsrapport och årsbokslut.

Vi bedömer det positivt att verksamheten i samverkan med rehab arbetar för att effektivisera sina insatser och således försöka öka kostnadseffektiviteten.

Utifrån vår uppföljande granskning kan vi dock konstatera att det saknas en tydlighet i hur nämnden avser arbeta för att minska kostnaderna för hemtjänsten. Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att det finns tydliga styr signaler för hur nämnden vill arbeta för att minska kostnaderna inom äldreomsorgen.

Vi har förståelse för att coronapandemins utbrott och framfart har inneburit att verksamheten behövt prioritera om och att tidsplaner behövt justerats. Vi anser att ett ändamålsenligt verksamhetssystem och möjlighet att på ett enkelt och tillfredsställande vis kunna ta del av statistik är väsentligt för att på ett effektivt och korrekt vis kunna följa utvecklingen av verksamheten. Vi rekommenderar därför socialnämnden att säkerställa att sätta upp tydliga kriterier och rutin för hur statistik ska rapporteras in så att den blir tillförlitlig.

4.2 Förutsättningar för ledarskap

Tjänsten som tidigare kallades för gruppleddare har sedan en tid tillbaka bytt namn till enhetschef. Tjänsten som enhetschef motsvarar samma ansvar för arbetsmiljö, ekonomi och verksamhet som gruppleddaren hade.

För att säkerställa att enhetschefernas förutsättningar för att utöva sitt ledarskap har förvaltningen utökat med tre extra enhetschefer, två inom vård- och omsorg och en inom funktionsstöd. Anledningen till det utökade antal tjänster var att minska antalet underställda för enhetscheferna. Enligt uppgift har enhetschef uppdrag att arbetsleda 30-35 anställda exklusive vikarier.

För att tydliggöra enhetschefernas roll har förvaltningen en ansvar- och befogenhetsbeskrivning² för enhetscheferna. Av beskrivningen framgår ansvarsområdet både övergripande och på en mer detaljerad nivå samt vilka befogenheter enhetschef har.

Av våra intervjuer framgår att det pågår ett arbete med att se över hur förvaltningens ska vara organiserad. Nämnden beslutade vid sitt sammanträde i oktober 2021³ att godkänna förvaltningens förslag på ny områdesindelning av hemtjänsten.

4.2.1 Bedömning

Vi anser att det arbete som genomförts med att minska arbetsgrupperna samt att upprätta en ansvar- och befogenhetsbeskrivning är positivt. Vår bedömning är således att nämnden har stärkt förutsättningarna för gruppleddare, numera enhetschefer, att utöva sitt ledarskap.

4.3 Individens behov i centrum (IBIC)

I våra intervjuer lyfts det fram att nämnden inte kunnat nå sitt mål med att införa arbetssättet IBIC i dess verksamheter innan 2020. Detta med hänvisning till den pågående coronapandemin som medfört att utvecklingsarbete har behövt stanna upp.

Införandet av IBIC kommer att göras i samband med att nytt verksamhetssystem införs. Innan coronapandemin bröt ut upprättades det en tidplan för införandet av IBIC i enlighet med revisionens rekommendation. Tidsplanen har sedan dess behövt anpassas. Under hösten genomförs en förstudie för införande av det nya verksamhetssystemet Life Care inklusive IBIC. Förstudien genomförs av leverantören tillsammans med nyckelpersoner inom förvaltningen. Av tidplanen framgår att implementeringen först kan ske efter att den nya områdesindelningen inom hemtjänsten genomförts.. Det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC ska enligt tidplanen implementeras fullt ut i förvaltningen under våren 2022.

² Ansvar och befogenhetsbeskrivning för Enhetschef inom vård och omsorg 2021

³ Socialnämndens sammanträde 2021-10-11 § 83

2021-12-01

Implementeringen av IBIC kommer enligt våra respondenter innebära ett annat arbetssätt för både biståndshandläggare och utförare. Biståndshandläggaren kommer i det nya arbetssättet besluta om hjälpbehovet och skälig levnadsnivå. Schabloniderna kommer att sättas av utförarna.

Enligt uppgift kommer all berörd personal löpande att utbildas i verksamhetssystemet och IBIC. Utbildningen sker digitalt via systemet e-learning.

Det framgår i tidplanen samt i våra intervjuer att verksamhetscheferna är processledare i införandet av Life Care inklusive IBIC inom respektive område. Utvärdering av arbetet samt systemet och det nya arbetssättet ska ske under oktober månad 2022. Dock framgår inte av tidplanen vem eller vilken funktion det är som är ansvarig för utvärderingen. I våra intervjuer framförs dock att verksamhetscheferna tillika processledarna bär ansvar för utvärdering inom sitt respektive område.

4.3.1 Bedömning

Vi kan konstatera att nämnden inte lyckades införa IBIC innan år 2020. Vi har förståelse för att planering och prioriteringar behövs justeras med anledning av coronapandemin. Vi anser det positivt att en tidplan upprättats för införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC och att arbetet har kunnat påbörjas. Vår uppfattning är dock att tidplanen skulle behöva förtydligas avseende ansvar för uppföljningen. Vi rekommenderar därför nämnden att säkerställa att införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC sker enligt upprättad tidplan samt att ansvar för uppföljning tydliggörs.

Det nya arbetssättet kommer att ställa nya krav på både utförarna och biståndshandläggaren. Vi anser att det är väsentligt att nämnden säkerställer att berörd personal får den kompetensutveckling som behövs för att på ett ändamålsenligt sätt kunna arbeta med IBIC. Vi rekommenderar även nämnden att överväga att lägga till extra kontroller kring implementeringen av det nya arbetssättet samt att bedömningen av behovet av tidsåtgång är likvärdig.

4.4 Ledningssystem för kvalitet

Inom nämndens verksamhetsområde använder de sig av ledningssystemet Stratsys. Förvaltningens verksamhetschefer och medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) ansvarar för ledningssystemet och arbetar regelbundet i det. Enligt våra respondenter sker det en regelbunden revidering av ledningssystemets processbibliotek. Processbiblioteket innehåller samtliga styrande dokument som verksamheterna utgår från i sitt arbete. Rutin, riktlinje eller motsvarande laddas efter godkännande direkt upp i ledningssystemet.

I våra intervjuer framkommer att arbetet med regelbunden revidering av ledningssystemet fortsatt varit prioriterat under pandemin, dock har förvaltningen inte haft möjlighet att revidera alla de rutiner som tagits fram under pandemin. Enligt uppgift hann förvaltningen inte med att lägga in alla ändringar då de under perioder skedde flera gånger per vecka. Fokus lades istället på att sprida kunskap om de rutiner och ändringar till berörd vårdpersonal.

KPMG

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

Av våra intervjuer framgår att både handläggare och annan verksamhetspersonal ska använda sig av Stratsys för tillgång till processer och planering och uppföljning. Detta arbetssätt har dock tagit en stund att stätta sig inom verksamheterna.

Nämnden delges årligen information ur ledningssystemet, dels via kvalitetsberättelsen, dels via patientsäkerhetsberättelsen.

4.4.1 Bedömning

Ledningssystem för kvalitet är ett område som varit extra viktigt under pandemin. Detta eftersom själva grunden i arbetet mot pandemin är att ha riktlinjer och rutiner på plats, i vilket vi anser att ledningssystemet för kvalitet är centralt. Vi är medvetna om att det under pandemins mest hektiska period funnits en stor omfattning rutiner och att dessa rutiner regelbundet ändrats med kort varsel. Det kan ha lett till att det varit svårt att revidera och uppdatera rutinerna samt att föra in dessa i ledningssystemet. Dock menar vi att uppdaterade rutiner i ledningssystem är centralt för att säkerställa ett ändamålsenligt och korrekt arbetssätt.

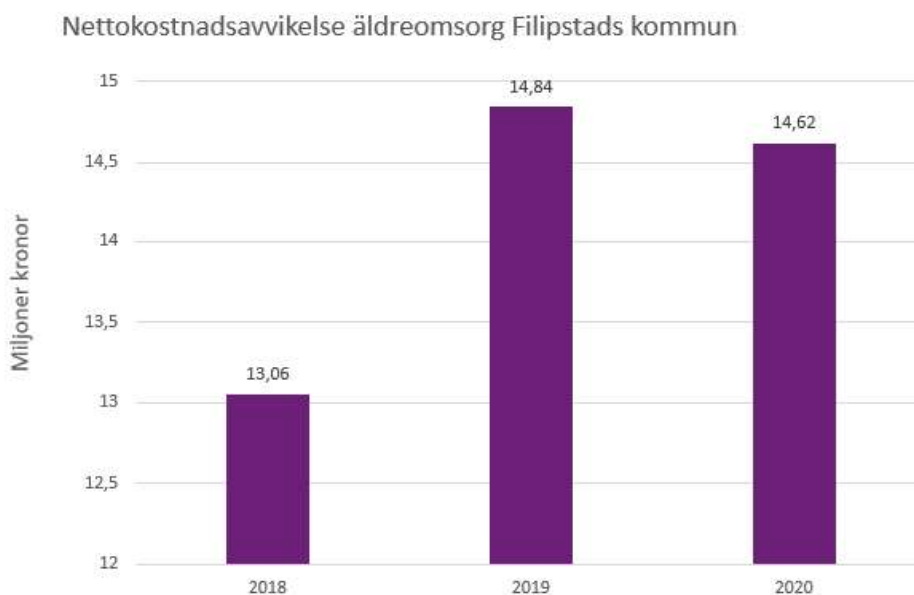
4.5 Statistik från Kolada

Detta avsitt redogör för statistik gällande både kostnadsutvecklingen och kvalitetsutvecklingen i Filipstads kommun.

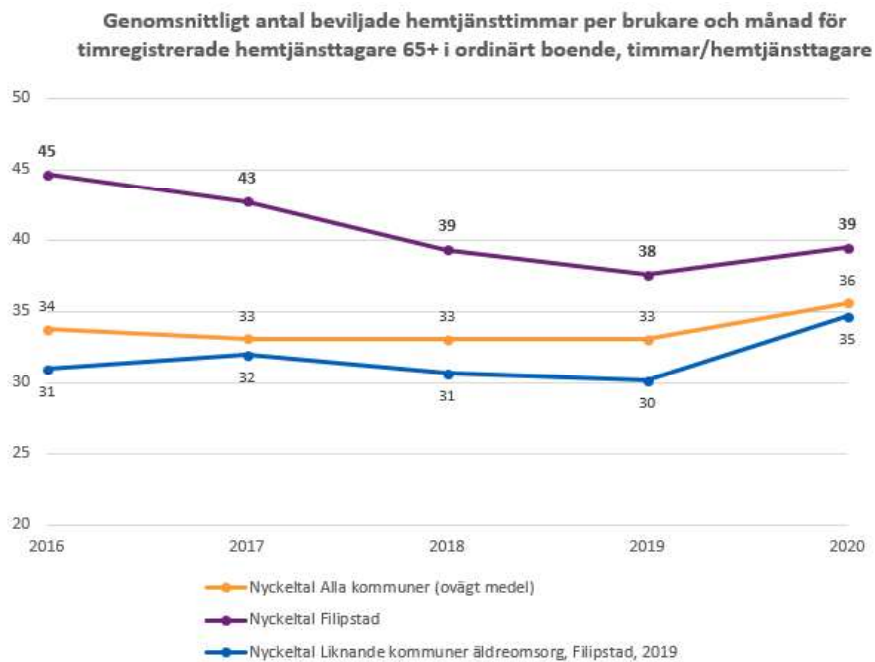
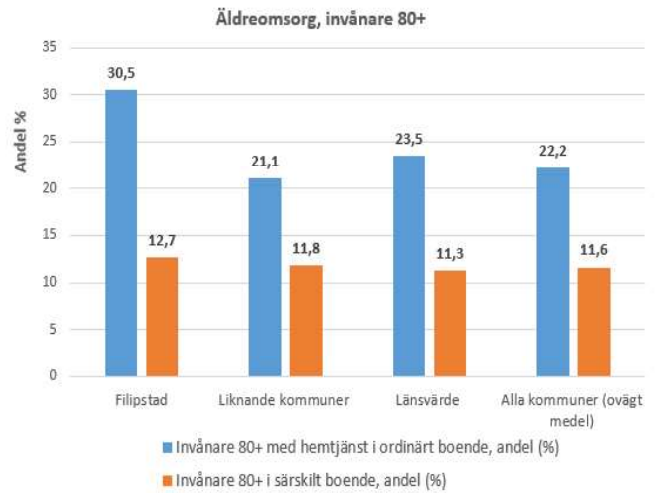
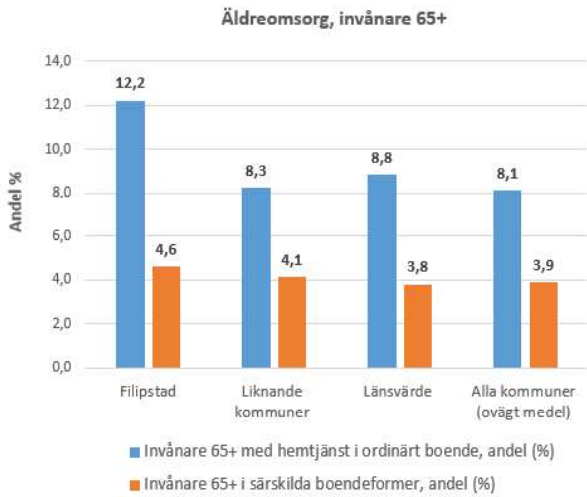
4.5.1 Kostnadsutvecklingen

Av tabellen nedan framgår nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Filipstads kommun. Nettokostnadsavvikelsen har de senaste tre åren legat på en genomsnittlig avvikelse på 14,54 miljoner kronor.

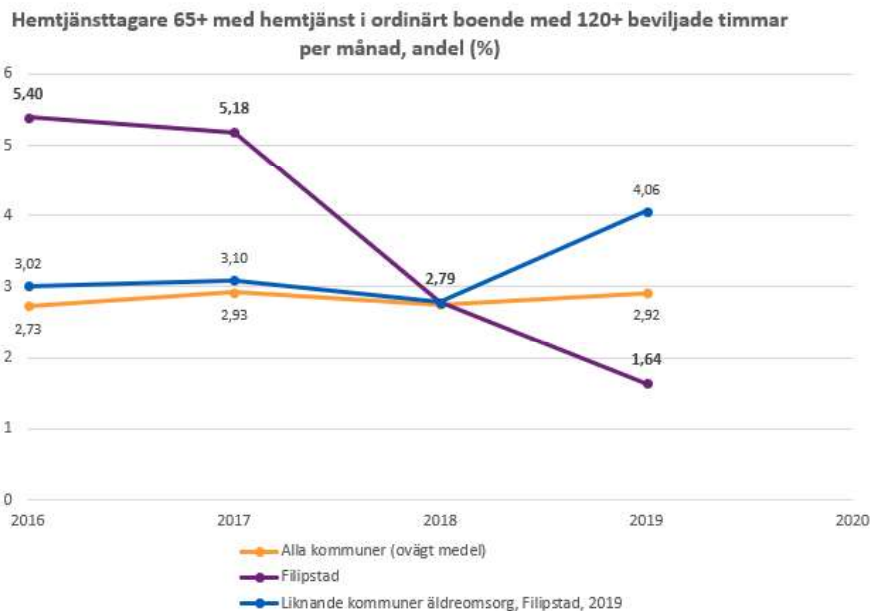
Diagrammet nedan visar hur hög kommunens kostnad är i förhållande till vad som förväntas utifrån kommunens struktur (referenskostnad) de senaste åren. Nettokostnadsavvikelsen tar inte hänsyn till skillnader i ambitionsnivå, vilket innebär att en kommun som valt att satsa på äldreomsorgen kommer att få en högre nettokostnadsavvikelse. I diagrammet ser vi nettokostnadsavvikelse i Mkr.

Tabellerna nedan visar att det är en betydligt högre andel av invånarna i Filipstads kommun än liknande kommuner med hemtjänst i ordinärt boende. Filipstad har även en något högre andel invånare i särskilda boendeformer än vad liknande kommuner har. Statistiken redogör för hur situationen såg ut år 2019.

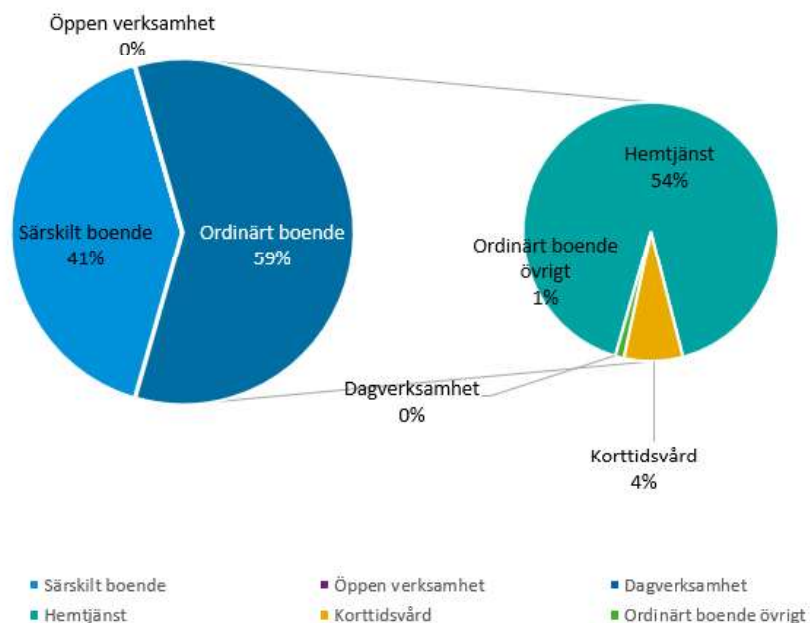

Antalet beviljade hemtjänsttimmar per brukare är högre än vad landet och liknande kommuner har. Utifrån statistiken kan vi dock konstatera att antalet beviljade hemtjänsttimmar per hemtjänsttagare i Filipstad har minskat sedan år 2016 för att sedan stiga något igen år 2020. Ökningen som skedde mellan år 2019-2020 återspeglas även i liknande kommuner och landet i stort.

Andelen hemtjänsttagare i Filipstads kommun med 120 timmar eller mer beviljad hemtjänst har sedan år 2016 minskat rejält. Detta framgår av grafen ovan. År 2019 var andelen hemtjänsttagare med beviljade hemtjänsttimmar på 120 timmar eller mer 1,64% vilket är en minskning med 3,76% sedan 2016.

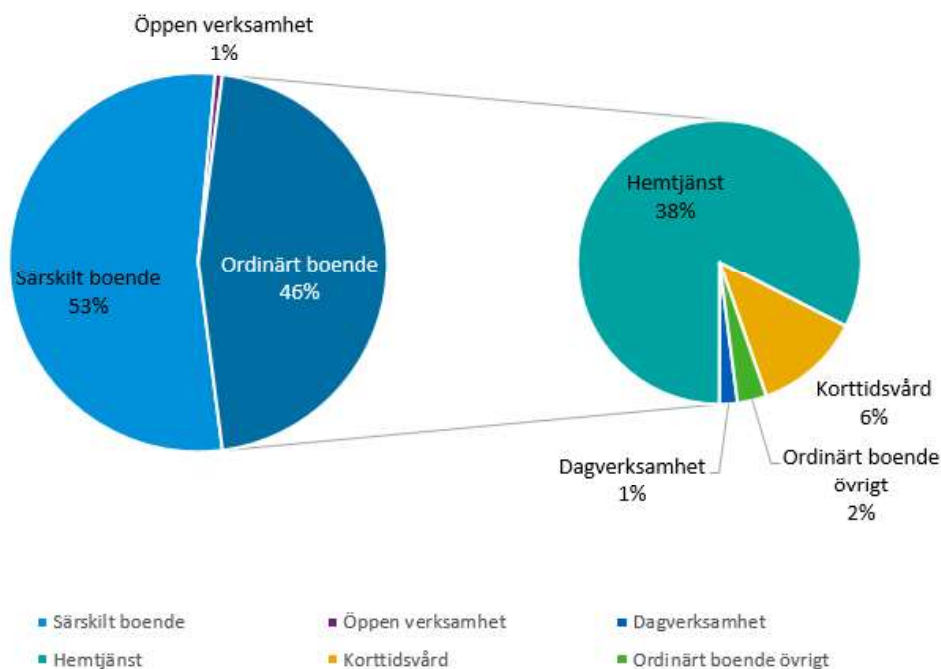
Nettokostnad, andel (%) av totalt kostnad för äldreomsorg i Filipstad

Av diagrammet ovan framgår att Filipstads kommun har en högre kostnad för ordinärt boende än för särskilt boende. Av nettokostnaden för ordinärt boende kan 54% hänföras till hemtjänst och resterande 5% till korttidsvård samt ordinärt boende övrigt.

I tabellen på nästkommande sida framgår att liknande kommuner till skillnad från Filipstads kommun har en högre kostnad för särskilt boende än för ordinärt boende. I våra intervjuer lyfte respondenterna fram att Filipstads kommun har en hög kostnad för hemtjänst eftersom många äldre väljer att bo kvar hemma. Likaså framfördes att kommunen har en lägre kostnad för särskilt boende, vilket delvis beror på en låg grundbemanning.

**Nettokostnad, andel (%) av totalt kostnad för äldreomsorg
liknande kommuner**

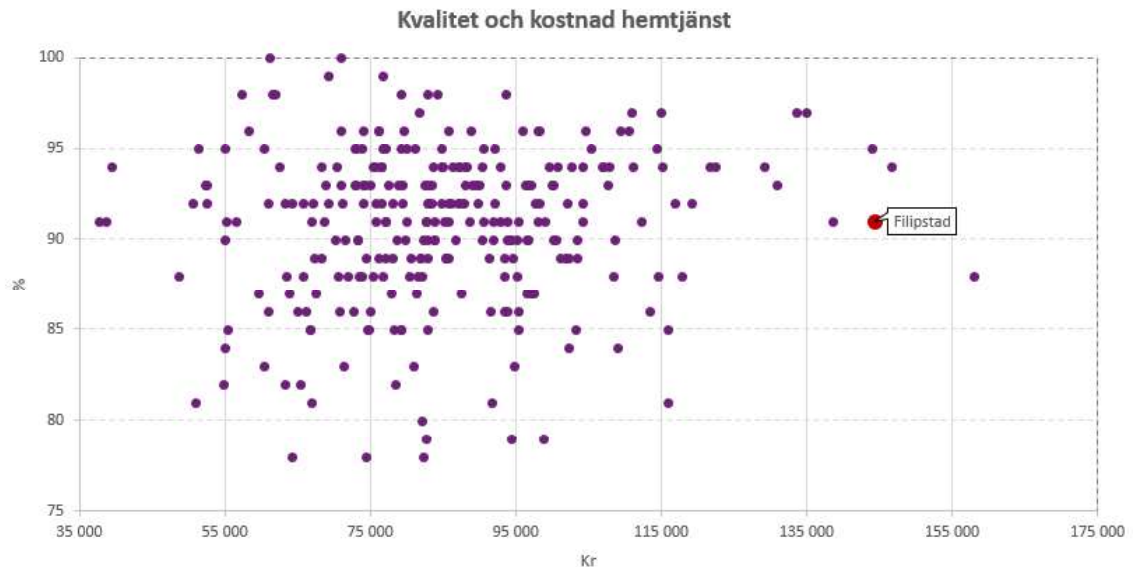

KPMG

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

I spridningsdiagrammet nedan framgår förhållandet mellan kvalitet och kostnad inom hemtjänsten i Filipstads kommun. Detta i förhållande till andra kommuner i landet. Filipstad har en förhållandevis hög kvalitet inom hemtjänsten samtidigt som de har en av de högsta kostnaderna. Vi kan därmed konstatera att diagrammet indikerar att Filipstads kommun har en dyr hemtjänst med bra kvalitet.

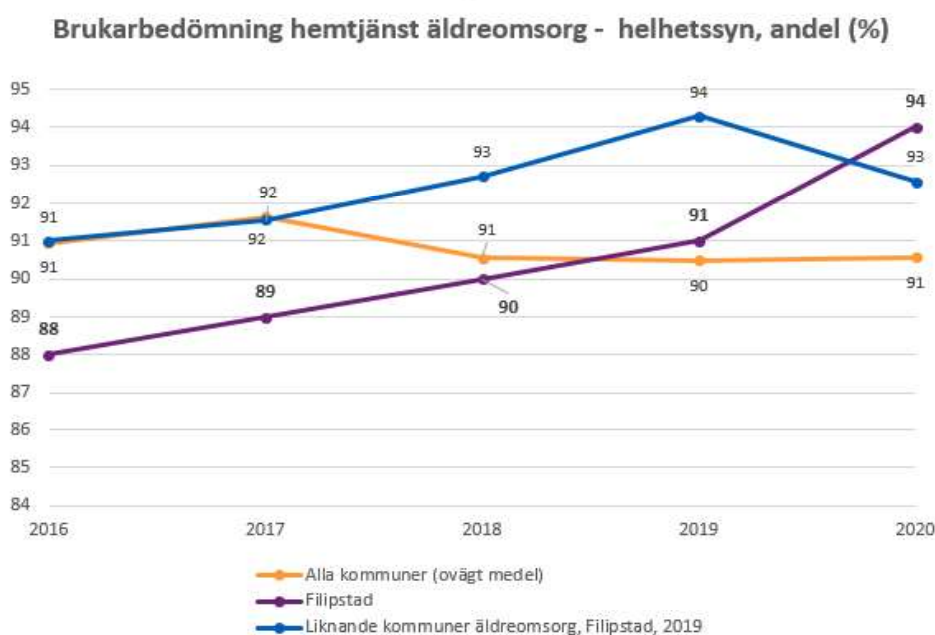

Nedan tabell redogör för hur det såg ut i Filipstads kommun, likande kommuner samt alla kommuner (ovägt medel) år 2019. Vi har tagit med denna dels som ett komplement till ovanstående statistik, dels för att visa på vissa specifika områden så som kostnaden per beviljad hemtjänststimme som i Filipstads kommun är lägre än i liknande kommuner.

Äldreomsorg Övergripande	Filipstad	Liknande kommuner	Alla komuner (ovägt medel)
Invånare 65+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	12,2	8,3	8,1
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	4,6	4,1	3,9
Invånare 80+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	30,5	21,1	22,2
Invånare 80+ i särskilt boende, andel (%)	12,7	11,8	11,6
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 65+	40 909	25 979	21 970
Kostnad ordinärt boende äldreomsorg, kr/inv 80+	157 307	113 712	105 548
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 80+	144 409	93 568	84 587
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare	334 780	320 102	282 805
Genomsnittligt antal beviljade hemtjänsttimmar per brukare och månad för timregistrerade hemtjänsttagare	• 37,5	30,1	33,1
Kostnad per beviljad hemtjänsttimme	951,6	1195,5	831,2

4.5.2 Kvalitetsutvecklingen

Av diagrammet nedan framgår att generellt sett är brukarna nöjda med kvalitén i äldreomsorgen. Det har skett en positiv utveckling sedan år 2016 och Filipstads kommun mäter år 2020 en högre andel nöjda brukare än liknande kommuner.

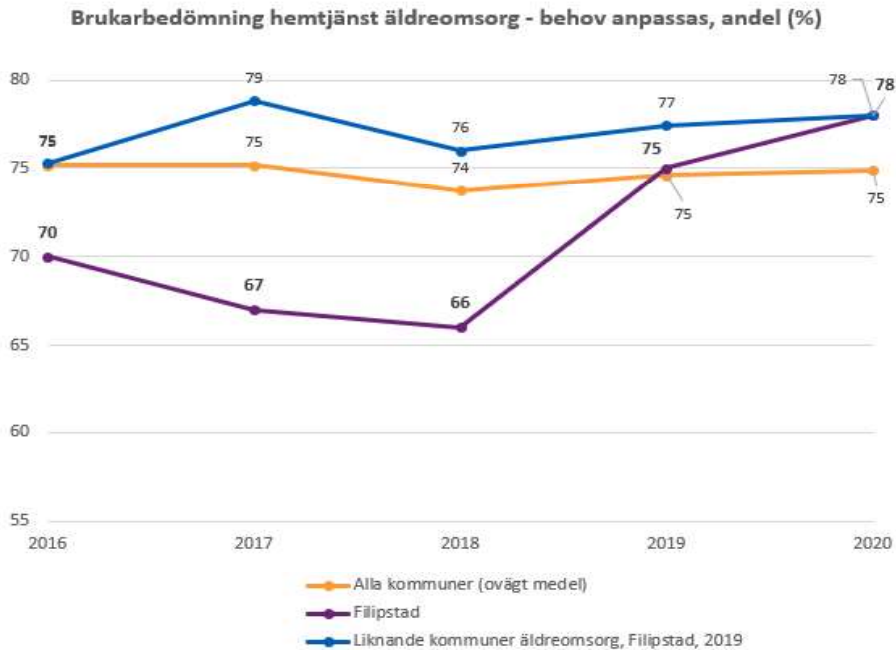

KPMG

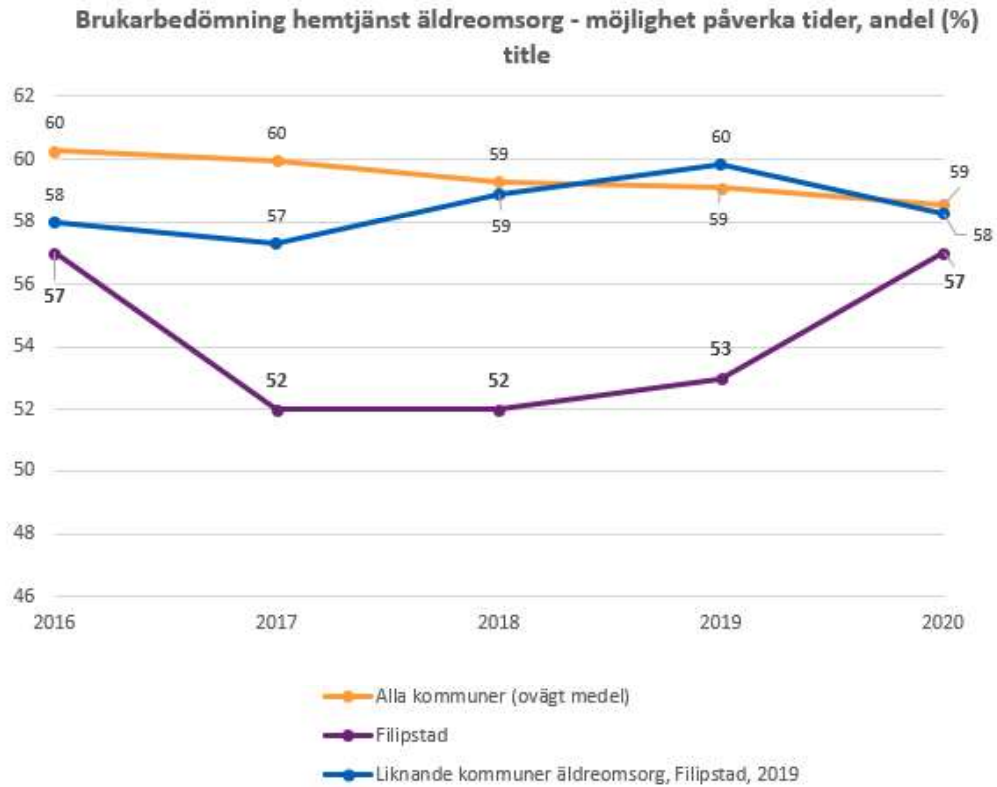
Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

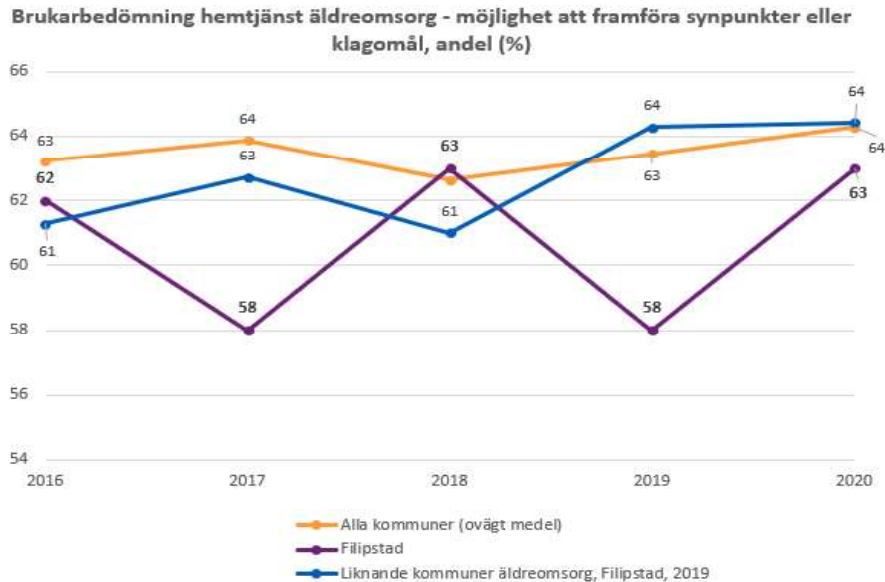
Enligt tabellen nedan har Filipstads kommun under flera år haft en lägre andel brukare som upplevt att beslut anpassats efter deras behov än likande kommuner och landet. Vi kan konstatera att Filipstad under de senaste två åren fått en högre andel brukare som upplever att besluten anpassats efter behov. Senaste året hamnade resultatet på 78% vilket är samma resultat som liknande kommuner.

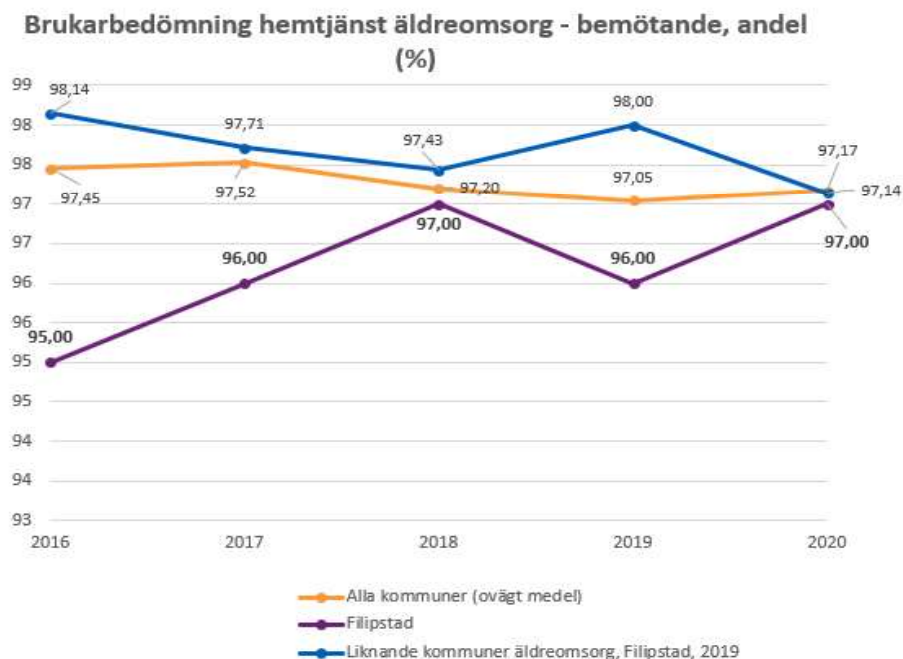
Filipstads kommun har en lägre andel brukare inom hemtjänsten som upplever att de har möjlighet att påverka tider än vad liknande kommuner och landet har. Vi kan dock konstatera att det skett en positiv ökning under det senaste året då en större andel brukare upplevt att de haft möjlighet att påverka tider.

Av diagrammet nedan framgår att det är lägre andel hemtjänstbrukare i Filipstads kommun som upplever att de har möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål än i landet eller likande kommuner. Resultatet av brukarbedömningen varierar stort under åren men vi kan konstatera att den under det senaste året visar på en positiv utveckling.

Brukarbedömningen gällande andelen som upplever att de är nöjda eller mycket eller ganska nöjda med personalens bemötande visar att Filipstads hemtjänstbrukare generellt sett är varit mindre nöjda med personalens bemötande än i landet och liknande kommuner. Resultatet för 2020 visar på en positiv förändring och att Filipstad ligger i nivå med landet och liknande kommuner. Från år 2016 fram till 2020 har det skett en positiv utveckling och resultatet har ökat med 2%. I liknande kommuner kan vi konstatera motsatt utveckling och en minskning med knappt 1%.

4.5.2.1 Sammanfattning

Vi kan konstatera att Filipstads kommun sticker ut i jämförelse med liknande kommuner gällande kostnaden av hemtjänst. Kostnaden är högre per invånare både inom ålderskategorin 65 + och 80+. Nettokostnaden för hemtjänsten i Filipstads kommun har sedan 2016 ökat med 31%. Motsvarande ökning i liknande kommuner har varit 23,3% vilket visar på att gapet i kostnadsskillnaden mellan Filipstads kommun och likande kommuner ökar. Kostnaden per hemtjänststimme är dock lägre i Filipstads kommun än vad den är i liknande kommuner.

Samtidigt som kostnaden för hemtjänsten har ökat har antalet beviljade hemtjänststimmar per brukare minskat. Trots det minskade antalet beviljade timmar ligger Filipstad högre än vad liknande kommuner gör.

Vi kan konstatera att Filipstads kommun har en betydligt högre andel äldre, både inom ålderskategorin 65+ och 80+, med hemtjänst i ordinärt boende än vad liknande kommuner har. Det framgår även att kommunen har en högre andel äldre inom särskilt boende än liknande kommuner. Filipstads kommun har således både en större andel äldre med beviljade insatser inom hemtjänst samt inom särskilt boende.

Sammantaget indikerar ovanstående en risk att Filipstads kommun har en generös äldreomsorg. Sett till kommunens avvikande höga nettokostnadsavvikelse (14,6 Mkr 2020) är vår bedömning att det främst är omfattningen av verksamheten som är kommunens utmaning. Jämförelser med andra kommuner visar att Filipstad har en mer omfattande verksamhet såväl inom särskilt boende som inom insatser i ordinärt boende. Kommunen avviker inte med för få boendeplatser på särskilda boenden däremot utmärker sig kommunen med en mycket hög andel invånare som erhåller insatser i ordinärt boende. Sett till detta rekommenderar vi socialnämnden att överväga att utreda en mer långsiktig strategi för hur äldreomsorgen ska möta de ökade behoven. Till det krävs enligt vår bedömning en genomlysning av handläggningen och beviljandet av insatser för att säkerställa vilka krav som ställs för att få hemtjänstinsatser beviljade.

Helhetssynen av hemtjänstbrukarnas uppfattning av kvalitén inom hemtjänsten visar att Filipstad kommun bedriver en hemtjänst av god kvalitet. Vi har i vår granskning även valt att ta statistik i några specifika frågor vilka vi anser vara centrala för en kvalitativ och brukaranpassad hemtjänst. Utifrån den statistiken kan vi konstatera att Filipstads kommun håller en generellt hög kvalitet inom fler av områdena men att det finns förbättringspotential.

Statistik utifrån brukarundersökningar är alltid starkt påverkad av deltagar-engagemanget. Därför kan dessa jämförelser endast ge oss en indikation hur kvalitén är inom hemtjänsten i Filipstads kommun. Däremot anser vi att brukarundersökningar av olika slag är ett viktigt redskap för verksamheten och att kommunen således bör arbeta för att uppmuntra och möjliggöra för så stor andel brukare som möjligt att delta.

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialförvaltningen vidtagit åtgärder med anledning av revisionens tidigare rekommendationer men att det kvarstår en viss del arbete. Coronapandemin har medfört att mycket av det arbete som varit planerat behövs skjutas på eller planerats om.

KPMG

Uppföljning av kvalitet inom hemtjänsten

2021-12-01

Granskningen visar att verksamheten står inför införande av både nytt verksamhetssystem, arbetssätt (IBIC) samt områdesindelningar. Vilket innebär att verksamheten kommer behöva justera sina arbetssätt.

Det har genomförts ett omtag avseende ledningsfunktioner, vilket inneburit att gruppleddare bytt namn till enhetschef, antalet enhetschefer har utökats samt rollen har förtydligats för att stärka förutsättningarna för ett ändamålsenligt ledarskap.

Vi kan konstatera att Filipstads kommun sticker ut i jämförelse med liknande kommuner gällande kostnaden av hemtjänst samt andelen invånare med insatser inom antingen hemtjänst eller särskilt boende. Vår bedömning är att det framförallt är omfattningen av insatser som är Filipstads utmaning det vill säga att man ger fler invånare äldreomsorg än jämförbara kommuner. Kommunen avviker inte med färre boendeplatser på särskilda boenden däremot erhåller en betydligt större andel av den äldre befolkningen hemtjänstinsatser.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Genomföra en utredning av en långsiktig strategi för hur äldreomsorgen ska möta kommande behov
- Genomföra en analys av omfattningen av insatser inom äldreomsorgen med särskild tonvikt på insatser i ordinärt boende
- Genomlys handläggningen och beviljandet av insatser för att säkerställa vilka krav som ställs för att få hemtjänstinsatser beviljade.
- Säkerställa att införandet av det nya verksamhetssystemet inklusive IBIC sker enligt upprättad tidplan samt att ansvar för uppföljning tydliggörs.
- Överväga att lägga till extra kontroller kring implementeringen av det nya arbetssättet samt att bedömningen av behovet av tidsåtgång är likvärdig.

Datum som ovan

KPMG AB

Mikael Lind
Certifierad kommunal revisor

Caroline Gerelius
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Datum
2021-12-01

För yttrande: Kommunstyrelsen, Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktige

På vårt uppdrag har KPMG genomfört en översiktlig granskning av kommunens hantering av Covid-19 pandemin. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Det övergripande syftet med granskningen är att ge underlag för att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterat den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterade den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Krisledningsnämndens uppgifter regleras i lag och förtydligas i nämndens reglemente. Nämndens ordförande bedömer tillsammans med kommundirektören om en viss händelse ska betraktas som extraordinär. En extraordinär händelse innebär inte per automatik att Krisledningsnämnden ska aktiveras, omständigheterna i det särskilda fallet avgör. Kommunstyrelsens arbetsutskott är krisledningsnämnd i Filipstads kommun.

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda krisledningsarbetet och hålla krisledningsnämnden informerad. Kommundirektören är beslutsfattare och beslutar om krisledningsstaben ska aktiveras. Stabens uppgifter är grupperade i funktionerna ledningsstöd, information, analys och läge samt service. Stabens arbete startades den 13 mars 2020, efter att kommundirektören beordrat att en krisledningsstab skulle etableras. Under pandemin har staben totalt haft 179 möten.

Krishanteringsarbetet organiserades i förhållande till kommunens krisberedskapsplan. Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat till viss del är tydligt utpekade. Vi kan konstatera att krisledningsstaben i styrdokumentet har olika benämningar så som, beredningsgrupp krisledningsstab, krisledningsgrupp och stab.

2(2)

Vi bedömer att krisledningsnämndens delegationsplan behöver ses över, då den senast revideringen gjordes för cirka 14 år sedan.

Besluten som fattades med anledning av pandemin var i överensstämmelse med respektive nämnd och styrelses befogenheter. Vi kan dock konstatera att protokollen från stabens möten är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Det kan därmed vara svårt för eftervärlden att förstå händelseförlopp och beslutsfattande vid en extraordinär händelse.

Kommunen påbörjade åtgärder inom äldreomsorgen i ett tidigt skede i pandemin, vilket ledde till att smittan inom verksamheten avtog snabbt. Några av de åtgärder som genomfördes var besöksförbud på särskilda boenden under en period och att ett Covid-team bildades.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa mer utförliga protokoll från stabsmöten
- förtydliga befintliga styrdokument med en enhetlig benämning av krisledningsstaben.
- se över krisledningsnämndens delegationsplan.

Revisorerna önskar styrelsens yttrande över rapporten. Yttrandet ska vara revisionen tillhanda **senast den 1 mars 2022**.

På uppdrag,

Ottfried Eickenrodt
Ordförande revisionen

Granskning kommunens hantering av Covid-19

Rapport

Filipstads kommun

KPMG AB

2021-12-01

Antal sidor 15

2021-12-01

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Lagstiftning	5
3.1	Kommunallagen	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Organisation och ansvarsfördelning	6
4.2	Beslut under pandemin	11
4.3	Åtgärder för minskad smittspridning inom äldreomsorgen	13
5	Slutsats och rekommendationer	15

1 Sammanfattning

Vi har av Filipstads kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens hantering av Covid-19 pandemin. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterade den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Krisledningsnämndens uppgifter regleras i lag och förtydligas i nämndens reglemente. Nämndens ordförande bedömer tillsammans med kommundirektören om en viss händelse ska betraktas som extraordinär. En extraordinär händelse innebär inte per automatik att Krisledningsnämnden ska aktiveras, omständigheterna i det särskilda fallet avgör. Kommunstyrelsens arbetsutskott är krisledningsnämnd i Filipstads kommun.

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda krisledningsarbetet och hålla krisledningsnämnden informerad. Kommundirektören är beslutsfattare och beslutar om krisledningsstaben ska aktiveras. Stabens uppgifter är grupperade i funktionerna ledningsstöd, information, analys och läge samt service. Stabens arbete startades den 13 mars 2020, efter att kommundirektören beordrat att en krisledningsstab skulle etableras. Under pandemin har staben totalt haft 179 möten.

Krishanteringsarbetet organiserades i förhållande till kommunens krisberedskapsplan. Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat till viss del är tydligt utpekade. Vi kan konstatera att krisledningsstaben i styrdokumentet har olika benämningar så som, beredningsgrupp krisledningsstab, krisledningsgrupp och stab.

Vi bedömer att krisledningsnämndens delegationsplan behöver ses över, då den senast revideringen gjordes för cirka 14 år sedan.

Besluten som fattades med anledning av pandemin var i överensstämmelse med respektive nämnd och styrelses befogenheter. Vi kan dock konstatera att protokollen från stabens möten är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Det kan därmed vara svårt för eftervärlden att förstå händelseförlopp och beslutsfattande vid en extraordinär händelse.

Kommunen påbörjade åtgärder inom äldreomsorgen i ett tidigt skede i pandemin, vilket ledde till att smittan inom verksamheten avtog snabbt. Några av de åtgärder som genomfördes var besöksförbud på särskilda boenden under en period och att ett Covid-team bildades.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa mer utförliga protokoll från stabsmöten
- förtydliga befintliga styrdokument med en enhetlig benämning av krisledningsstaben.
- se över krisledningsnämndens delegationsplan.

2 Bakgrund

Vi har av Filipstads kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens hantering av Covid-19 pandemin. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Covid-19 pandemin påverkade under 2020 på ett genomgripande sätt alla sektorer i samhället. Offentlig sektor var satt under hård press – Hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten, kommunikationer, infrastruktur, logistik, varuförsörjning med mera ställdes inför stora utmaningar med anledning av situationen. Sektorn hade redan tidigare behov av stora effektiviseringar och omprioriteringar eftersom skatteintäkterna inte svarar mot kostnadsutvecklingen som följer av nuvarande arbetssätt och en kris av denna kaliber sätter än högre press på verksamheterna.

En god krisberedskap är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska stå väl rustade inför extraordinära händelser och klara av att hantera krissituationer. Covid-19 pandemin har visat vikten av detta. I den nu rådande situationen krävs av ansvariga nämnder och styrelser att dels hantera följdverkningarna av krisen i den dagliga verksamheten, dels använda sig av erfarenheterna från den faktiska krishanteringen för att förbättra krisberedskapen inför kommande kriser. Denna granskning omfattar kommunens hantering av Covid-19 utifrån gällande regelverk samt hur kommunen tillvaratagit erfarenheterna för att förbättra arbetet med krisberedskap.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med granskningen är att ge underlag för att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterat den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Granskningen kommer att besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka överväganden föregick ställningstagandet att aktivera eller inte aktivera kommunens krisledningsnämnd?
- Organiserades krishanteringsarbetet i förhållande till kommunens krisberedskapsplan?
- Är krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat tydligt utpekade?
- Var ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen/krisledningsnämnden och övriga nämnder tydlig avseende krisarbetet?
- Vilka enskilda beslut har tagits med hänvisning till covid-19 pandemin? Var besluten i överensstämmelse med respektive nämnds och styrelses befogenheter?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att minska spridning av smitta inom kommunens äldreboenden?

- Hur har kommunstyrelsen och socialnämnden, utifrån situationen med Covid-19, arbetat för att säkerställa en säker arbetsmiljö med avseende på bemanning och skyddsutrustning?

Granskningen avser kommunens övergripande krishanteringsarbete med anledning av Covid-19 under 2020.

Granskningen avser kommunstyrelsen och dess övergripande ansvar för kommunens beredskapsarbete och dess ansvar som krisledningsnämnd samt socialnämndens ansvar på en övergripande nivå.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Reglementen för kommunstyrelsen och socialnämnden.
- Övriga regler, policys och riktlinjer motsvarande för krisberedskap för kommunen.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av rutiner och riktlinjer
- Granskning av protokoll
- Intervjuer har genomförts med kommundirektör, förvaltningschef socialförvaltningen, säkerhetssamordnare, vice ordförande, kommunstyrelsens arbetsutskott/socialnämnden

Samtliga intervjuade har erbjudits att faktakontrollera rapporten.

3 Lagstiftning

3.1 Kommunallagen

Kommunerna har en viktig roll i samhällets krisberedskap – ju bättre regionerna och kommunerna är på att hantera kriser, desto bättre blir samhället som helhet på att hantera kriser. Det ligger därför i såväl regionerna och kommunernas som i statens intresse att den regionala och kommunala krisberedskapen utvecklas.

Kommuner måste kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet, oavsett situationens omfattning och karaktär, och tillgodose de särskilda behov av information och stöd till enskilda som uppstår i samband med en kris. För att klara verksamhetsansvaret måste kommunen bland annat ha en organisation för krishantering, planer och förberedda lokaler. I ansvaret ingår även att kontinuerligt utbilda och öva krishanteringsorganisationen.

Ett systematiskt arbete med krisberedskap bör ta sin utgångspunkt i kommunens ordinarie planerings- och uppföljningsprocesser. Det systematiska arbetet med krisberedskap kan delas in i följande moment:

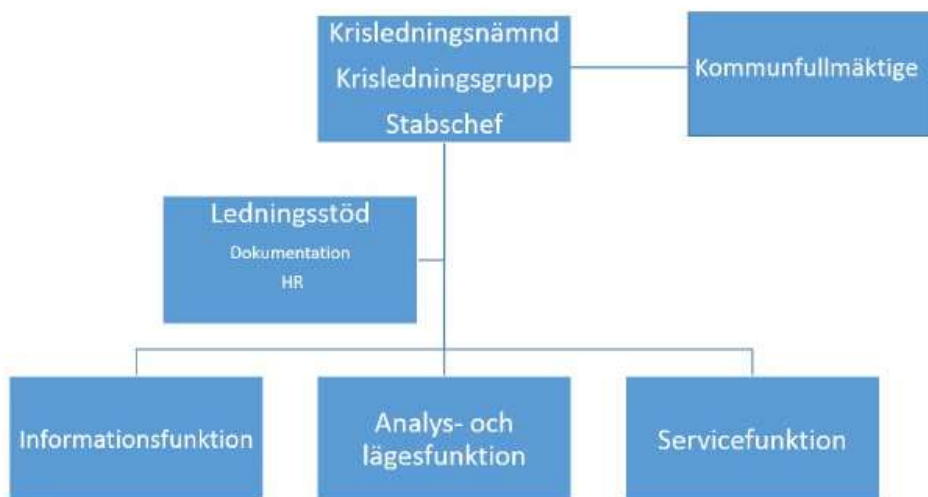
1. Identifiera risker och brister i förmågor samt behov av åtgärder.
2. Planera och fatta beslut om åtgärder.
3. Genomföra åtgärder.
4. Följa upp genomförd verksamhet och utvecklingen av förmågor.

4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation och ansvarsfördelning

I Filipstads kommun finns en plan för hantering av kriser, katastrofer eller andra svåra påfrestningar på samhället i fred eller vid höjd beredskap. Planen ligger till grund för kommunens övergripande och samordnande ledning av arbetet med att skydda och rädda liv, miljö och egendom.

Organisation och roller vid kris:

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämndens uppgifter regleras i lag och förtydligas i nämndens reglemente. Nämnden har fem ordinarie ledamöter och fem ersättare. Nämndens ordförande, eller i dennes frånvaro vice ordförande, bedömer tillsammans med kommundirektören om en viss händelse ska betraktas som extraordinär. En extraordinär händelse innebär inte per automatik att Krisledningsnämnden ska aktiveras. Omständigheterna i det särskilda fallet avgör. Nämnden kan också samlas utan att en extraordinär händelse har inträffat. Syftet är då enbart att informera nämnden och att hålla den förberedd om läget förvärras. Kommunstyrelsens arbetsutskott är krisledningsnämnd i Filipstads kommun.

Bedömer krisledningsnämnden att den ska träda i funktion får nämnden överta beslutanderätten för hela eller delar av verksamheter från kommunens nämnder, enligt nämndens reglemente och med hänsyn till händelsens art och omfattning. Beslut som tas av krisledningsnämnden måste enligt reglementet snarast anmälas till berörd ordinarie nämnd. Krisledningsnämndens beslut ska vara principiella och övergripande, nämnden fastställer inriktning och sätter ramar för den strategiska ledningen.

Krisledningsnämnden ska vara beslutsför inom max tre timmar efter beslut om aktivering. När krisledningsnämnden trätt i funktion ska ett ledningsstöd kopplas till denna för att dokumentera. Kommundirektören är föredragande tjänsteman i nämnden.

Krisledningsnämnden beslutar om när extraordinär händelse upphör. Vid beslut om avveckling ska nämnden informera kommundirektören. Krisledningsnämndens beslut ska anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde.

Krisledningsnämndens arbetsuppgifter består av:

- Beslutar ifall en extraordinär händelse föreligger eller inte
- Anger inriktning för krishanteringen
- Beslutar huruvida nämnden ska överta verksamhetsområden från andra nämnder, exv. vid behov av förändringar i servicenivåer och omfördelning av kommunens resurser
- Beslutar vid behov, i samråd med bolagsledning, om inriktning och omfattning av verksamhet som ska upprätthållas i de kommunala bolagen
- Begär vid behov, bistånd från annan kommun
- Begär vid behov, stöd av Försvarmakten (mot kostnadstäckning)
- Beslutar vid behov, om att lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskild
- Utfärdar vid behov, viktigt meddelande till allmänheten, VMA - informationsmeddelande
- Företräder kommunen utåt och mot kommuninvånarna, genom kontakt och samverkan med externa intressenter och media

Kommundirektören

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda krisledningsarbetet och hålla krisledningsnämnden informerad. Kommundirektören ska skapa en inriktning för krishanteringsarbetet genom ett Beslut i Stort (BiS), ett inriktningsbeslut.

Kommundirektörens arbetsuppgifter består i att:

- Vara ytterst ansvarig för arbetet i krisledningsstaben
- Vara beslutsfattare (Vid mindre händelser kan kommundirektören välja att själv utgöra stabschef, men i normalfallet delegerar kommundirektören stabschefsuppgiften till annan medlem i krisledningsstaben)
- Kommuniera med krisledningsnämnden och vara föredragande tjänsteman vid deras sammanträden
- Följa upp arbetet och säkerställa att det egna inriktningsbeslutet eller beslut från Krisledningsnämnden omsätts i åtgärder och/eller aktiviteter
- Utifrån händelsen adjungera personal från kommunala bolag eller externa aktörer

- Ta i anspråk annan personal inom kommunens verksamhet för tjänstgöring inom krisledningsorganisationen

Beslutsfattare/verksamhetschefer

- Besluta om förändringar i servicenivåer inom verksamheter
- Besluta om vilka verksamheter som ska prioriteras eller stängas
- Besluta om omfördelning av resurser
- Tolka verksamhetens roll
- Företräda verksamheten

Stabschef

Ansvarar för att staben arbetar med de aktörsgemensamma fokusområdena analys, samlad lägesbild, samverkansplan, riskkommunikation och informationsdelning som underlag för gemensamt agerande. Stabschefen leder och samordnar arbetet i staben på uppdrag av kommundirektören och ansvarar för att stabsarbetet blir så effektivt som möjligt i syfte att ge ett bra beslutsunderlag till chefen för en bra krisledning.

Stabschefen säkerställer samarbetet mellan stabens olika delar och samverkande parter genom stabsorienteringar, order och anvisningar. Stabschefen föredrar eller låter föredra ärenden för chefen och omsätter chefens beslut och intentioner i order och direktiv.

Stabschefen skall ha mycket goda kunskaper, träning och förmåga att leda en grupp av personer i ett funktionellt stabsarbete. Stabschefen skall också ha god förmåga till att planera stabens arbete både på kort och på lång sikt.

Stabschef arbetsuppgifter består i att:

- Upprätta och organisera
- Upprätta stabsarbetsplan
- Personalansvar för staben
- Leda stabsorienteringar
- Föredra viktiga ärenden för chefen
- Omsätta chefens/egna beslut

Informationsfunktionen

Funktionen leds av informationsansvarig med hjälp av bitr. informationschef. Informationsfunktionen ska kunna byggas upp i olika steg och bemannas med den personal som händelsen kräver. Dock krävs ett strukturerat arbete med en förutbestämd grundorganisation för att snabbt kunna komma igång vid en kris.

Analys- och lägesfunktionen

Funktionen leds av chef för funktionen med hjälp av bitr. funktionschef. Analys och läge ska kunna byggas upp i olika steg och bemannas med den personal som händelsen kräver. Dock krävs ett strukturerat arbete med en förutbestämd grundorganisation för att snabbt kunna komma igång vid en krigshändelse.

Ledningsstöd

Funktionen arbetar under stabschefen. Det krävs minst två personer på plats samtidigt som ansvarar för dokumentationen. För att kunna utföra sitt uppdrag ska funktionen delta från händelsens start och därefter bemannas med den personal som händelsen kräver.

Servicefunktion

Funktionen leds av chef servicefunktionen med hjälp av bitr. funktionschef. Informationsfunktionen ska kunna byggas upp i olika steg. Servicefunktionen ska tillhandahålla teknisk utrustning och material till staben och ansvarar bland annat för iordningställande av lokal, in- och utpassering, kost och logi, kontorsservice, utrustning, IT-support samt interna transporter, till exempel boka bilar, bud.

Stabsarbete vid en kris

I planen beskrivs att för att ledningen även under stress och med begränsat beslutsunderlag ska kunna fatta väl underbyggda beslut behövs stöd och rutiner i beslutsfattandet. Beslutsfattaren behöver därför få tillgång till ett ledningsstöd för att kunna få underlag till och tid att fatta rätt beslut. Detta ledningsstöd består av staben.

I krisledningsnämndens delegationsplan beslutad av kommunstyrelsen 2007-10-01 § 23, anges att under en extraordinär händelse kan chef för beredningsgruppen, kommundirektören och kalla in de aktörer inom kommunens geografiska område som anses relevanta för aktuell händelse.

I instruktionen för stabens arbete anges att vid en händelse som bedöms kunna bli av omfattande art skall kommunen följa händelseutvecklingen och vara beredd att vidta åtgärder. I detta läge bygger kommunen upp en organisation anpassad till det behov som finns. I första hand kontaktas kommundirektör, kanslichef eller säkerhetssamordnaren som informerar kommunalrådet, varefter de avgör om aktivering av krisledningsstabens samt in larmning av personal. Enligt uppgift fattade kommundirektören beslut om att starta upp stabens arbete,

Staben avlastar enligt uppgift kommundirektören genom att bland annat följa händelseutvecklingen och ta fram beslutsunderlag, omsätta beslut i arbetsuppgifter och sköta praktiska göromål. Staben har generellt sett inte mandat att fatta några egna beslut utan ska istället förse kommundirektören med beslutsunderlag som sakligt belyser alla de faktorer som kan påverka situationen och följa de beslut och uppgifter

som beslutsfattaren ger till staben. De beslut som fattades på stabensmöte fattades av kommundirektören.

För att leda stabens arbete tillsätts en stabschef. Det finns inte ett perfekt sätt att organisera en stab, utan organisationen måste anpassas efter hur kommundirektören vill använda staben. Stabschefen och kommundirektören avgör hur staben ska organiseras och vilka funktioner staben skall ha för att lösa uppgiften. Stabens uppgifter är grupperade i funktionerna ledningsstöd, information, analys och läge samt service.

Stabens arbete startades den 13 mars 2020, efter att kommundirektören beordrat att en krisledningsstab skulle etableras. Under pandemin har staben totalt haft 179 möten. I staben ingick:

- Stabschef två stycken., (fr.o.m. 2020-06-29 en stabschef)
- Kommundirektör
- Förvaltningschef
- Chefstöd, en person
- Dokumentation, en person
- Information, en person
- Omvärldsbevakning, en person
- Medicinsk ansvarig sjuksköterska

I intervjuerna framkommer att kommunens krisorganisation hade testats innan pandemins början, både genom planerade övningar och vid skarpa lägen med till exempel vattenläcka. Det finns enligt uppgift en trygghet inom kommunen hur organisationen snabbt ska starta vid en kris och vilka roller respektive funktion har.

4.1.1 Bedömning

Vi bedömer att krishanteringsarbetet organiserades i förhållande till kommunens krisberedskapsplan. Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat till viss del är tydligt utpekade. Vi kan konstatera att krisledningsstaben i styrdokumentet har olika benämningar så som, beredningsgrupp krisledningsstab, krisledningsgrupp och stab. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att förtydliga befintliga styrdokument med en enhetlig bedömning.

Vi bedömer att krisledningsnämndens delegationsplan behöver ses över, då den senast revideringen gjordes för cirka 14 år sedan. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över krisledningsnämndens delegationsplan.

4.2 Beslut under pandemin

I krisledningsnämndens delegationsplan anges att regler angående delegering finns i Kommunallagen 6 kap. Där beskrivs att en nämnd får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärende (KL 6:33). Vid en händelse som bedöms vara extraordinär får krisledningsnämnden besluta att överta hela eller delar av en nämnd av en nämnds verksamhetsområde i den utsträckningen som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Det framkommer av intervjuerna att det aldrig var aktuellt att aktivera krisledningsnämnden under pandemin. I intervjuerna beskrivs att det löpande har varit en dialog med ansvariga politiker. Presidiet för socialnämnden och kommunstyrelsens arbetsutskott har kallats in av krisledningsstaben regelbundet. Det har även varit information om Covid på socialnämndens och kommunstyrelsens sammanträden, detta har noterats i sammanträdesprotokollen. .

Staben har enligt uppgift haft 179 möten. Under de första tio veckorna av pandemin hade staben möten varje vardag, sedan tre gånger i veckan och avslutningsvis en gång i veckan. Stabens möten innehöll information om arbetet hittills, vad som kvarstår, samlad lägesbild, omvärldsanalys, beslut, åtgärder och nästa möte.

Den 17 mars 2020 behandlade staben frågan om krisledningsnämnden skulle aktiveras. Stabens förslag till beslut blev att krisledningsnämnden inte behövde kallas in. Politikerna i krisledningsnämnden, tillika kommunstyrelsens arbetsutskott kallades in till stabens möte ett antal gånger. Men den aktiverades aldrig eftersom det visade sig att samtliga besluts som togs under pandemin kunde fattas inom ramen för berörda nämnders delegationsordningar. Det är enligt uppgift krisledningsnämndens ordförande i dialog med kommundirektören som kan aktivera krisledningsnämnden.

Exempel på andra förslag till beslut som behandlades av staben:

- Öppna förskolan stängs
- Medverka inte i tjänsteresor utanför länet
- Socialförvaltningen kommer att sätta skarpt förbud mot besökande på Särskilt boende. Undantag får ses över tex vid livets slutskede (juridiskt korrekt). – revidera hemsida och intranät.
- Åtgärdspaket för Filipstads företag. KSAU ska kallas ihop snarast.
- Fysiska politiska möten- Uppmana +70 att stanna hemma.
- Barnhälsoteamen ställts in från 24 mars 2020.
- Kommunen ska inte informera om kända Covid-19 fall i kommunen.
- IFO:s reception måste stänga
- Info till ordförande om ställningstagande att inte informera om smittade i Filipstad 10/4 2020.

Filipstads kommun

Granskning kommunens hantering av Covid-19

2021-12-01

- Skolavslutningar: Grundskolan beslut: Ej anhöriga med vid skolavslutningen. Gymnasieskolans skolavslutning – SÅE reder ut, och återkommer om detta.
- Behov av att kalla in politiker för att få information om rekommendationerna samt hur information om smittade, avlidna ska ges till allmänheten. Även information om krisledningsnämndens befogenheter etcetera KSAU kallas in för informationsmöte 15.00 dagens datum. 3 maj
- Utvärdering – gör staben rätt saker? Reflektera stabens arbete, stanna till vad kan vi förbättra, våra synpunkter på förbättringsområden. 15 maj
- Gravid personal. När chef får reda på att någon medarbetare är gravid genomförs riskbedömning. Personal ska inte arbeta direkt med Covid-patienter. I enlighet med Region Värmlands riktlinjer.

Den 25 jan 2021 beslutade kommundirektören enligt protokoll från stabsmötet att:

- Distansarbete fortsätter enligt tidigare beslut tillsvidare.
- Idrottshallarna öppnas för bokning för dem födda 2005 eller senare.
- Fritidsgårdarna öppnar för dem födda 2005 eller senare.

Stabensprotokollen är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Både informationsärenden och förslag till beslut presenteras på ett otydligt sätt. Det sista stabsmötet hölls den 29 september 2021, på mötet beslutades att stabsarbetet sätts på paus samt att stabschefer och kommundirektör stämmer av varje torsdag.

Ordförandebeslut som har fattas med anledning av pandemin:

Den 17 mars 2020 beslutade barn- och utbildningsnämndens ordförande med stöd av Barn- och utbildningsnämndens reglemente § 12 och Förordning om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta (SFS 2020:115) § 7, att gymnasieskolan i Filipstad från och med torsdag 19 mars 2020 bedriver distansundervisning. Vidare ska antalet distansundervisningstimmar ske enligt ordinarie undervisningsschema och därmed avräknas den garanterade undervisningstiden.

Den 19 mars 2020 beslutade barn- och utbildningsnämndens ordförande om en komplettering till beslutet den 17 mars enligt följande:

”Då vissa praktiska moment i delar av undervisningen är nödvändiga för att upprätthålla undervisning, tillåts vissa undervisningsgrupper om högst 8 elever. Det är i första hand moment inom yrkesprogram som åsyftas.

Denna möjlighet ska tillämpas restriktivt och det ankommer på rektor att avgöra när det är befogat och nödvändigt.”

Den 17 mars 2020 fattade kommunstyrelsens ordförande beslut på delegation att den kommunala vuxenutbildningen i Filipstad från och med torsdag 19 mars 2020 endast bedrivs som distansundervisning och den 18 mars fattade kommunstyrelsens

ordförande beslut på delegation om att särskild utbildning för vuxna i Filipstad från och med fredag 20 mars 2020 endast bedrivs som distansundervisning.

4.2.1 Bedömning

Eftersom krisledningsnämnden aldrig aktiverades kan vi inte bedöma om ansvarsfördelning mellan krisledningsnämnden och övriga nämnder avseende krisarbetet var tydlig. Vi bedömer dock att ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder avseende krisarbetet var tydlig.

Vi bedömer att besluten som fattades med anledning av pandemin var i överensstämmelse med respektive nämnd och styrelses befogenheter. Vi kan dock konstatera att protokollen från stabens möten är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Det kan därmed vara svårt för eftervärlden att förstå händelseförlopp och beslutsfattande vid en extraordinär händelse. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa mer utförliga protokoll från stabsmöten.

4.3 Åtgärder för minskad smittspridning inom äldreomsorgen

I intervjuerna framkommer att första fallet med smitta på särskilt boende kom i april 2020. I intervjuerna beskrivs att smittan tog fart snabbt och att det var en stor belastning på verksamheten under våren 2020.

Av de tolv som har smittats på särskilda boenden har tre personer avlidit. De avlidna har bott på olika avdelningar på två olika boenden. Totalt avled 12 personer inom äldreomsorgen under pandemin. Under perioden 2020-03-01 till 2021-06-30 har totalt 282 personer haft en plats inom särskilt boende i kommunen.

I intervjuerna beskrivs även att kommunen påbörjade åtgärder i ett tidigt skede, vilket gav effekt snabbt. Det ledde till att smittan på särskilt boende avtog snabbt. De åtgärdades om genomfördes var att besöksförbud infördes på särskilda boenden. Personalen blev stationerad inom en verksamhet och flyttade inte runt inom flera verksamheter.

Kommunen startade även ett Covid-Team inom äldreomsorgen. Anställning inom Covid-Teamet annonserades ut internt och personalen inom teamet fick 5000 kr extra i månaden. Det extra lönetillskottet var främst för ersättning för att det krävdes en stor flexibilitet av personalen i teamet.

Teamet utgick från en egen lägenhet och jobbade med alla smittade inom verksamheten, både inom särskilt boende och hemtjänst. När det inte fanns någon smittad i verksamheten blev personalen i Covid-Teamet utlånade till ordinarie verksamhet. I mars 2021 avvecklades kommunens Covid-Team, då det inte hade funnits några smittade inom verksamheten under en lång tid.

I intervjuerna framkommer att beslut om besöksförbud på särskilda boenden togs av kommundirektören på stabsmötet 2020-03-23 och verkställdes omgående. När möjligheten till generellt besöksförbud togs bort nationellt 2020-10-01 öppnade även kommunen upp, efter beslut i kommundirektören i samband med stabens möte.

Enligt uppgift fanns det även en uppmaning till anhöriga att inte besöka boenden om man inte var fullt frisk. När någon av de boende har blivit smittas, har personer isolerats i sitt rum och Covid-Teamet har tagit över vården av den smittade personen. Samtliga boende och personal har fått testa sig, vilket har lett till en omfattande provtagning under en period. Av intervjuerna framkommer att det aldrig varit någon brist på skyddsutrustning inom äldreomsorgen eller andra verksamheter,

I intervjuerna framkommer även att kommunen har byggt ett nytt demensboende. Inför inflyttning till den nya verksamheten har alla brukare fått testa sig och sedan var de isolerade på avdelningen innan anhöriga fick komma på besök. Alla brukare som bodde kvar på ursprunglig boende fick flytta ihop och även de fick testa sig och vara isolerade under en period.

Andra åtgärder som genomfördes var förändrat sätt att tvätta arbetskläder, under pandemin anlätades tvättföretag. I slutet av pandemin inrättades tvättstugor för tvätt av personalens kläder. Åtgärder inom verksamheten efter att restriktionerna hävdes har enligt uppgift bland annat varit att personalen möter besökare vid dörren, visir har rekommenderats och att inte komma fler besökare än två.

4.3.1 Bedömning

Vi bedömer att de åtgärder som sattes in inom äldreomsorgen för att förhindra smittspridning var tillräckliga och sattes in i ett tidigt skede.

Vi ser positivt på att ett Covid-Team inrättades och att personalen i teamet fick söka sig dit självmant. Vi kan även konstatera att det under pandemin har skett en omfattande provtagning inom verksamheterna.

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterade den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Krisledningsnämndens uppgifter regleras i lag och förtydligas i nämndens reglemente. Nämndens ordförande bedömer tillsammans med kommundirektören om en viss händelse ska betraktas som extraordinär. En extraordinär händelse innebär inte per automatik att Krisledningsnämnden ska aktiveras, omständigheterna i det särskilda fallet avgör. Kommunstyrelsens arbetsutskott är krisledningsnämnd i Filipstads kommun.

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda krisledningsarbetet och hålla krisledningsnämnden informerad. Kommundirektören är beslutsfattare och beslutar om krisledningsstaben ska aktiveras. Stabens uppgifter är grupperade i funktionerna ledningsstöd, information, analys och läge samt service. Stabens arbete startades den 13 mars 2020, efter att kommundirektören beordrat att en krisledningsstab skulle etableras. Under pandemin har staben totalt haft 179 möten.

Krishanteringsarbetet organiserades i förhållande till kommunens krisberedskapsplan. Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat till viss del är tydligt utpekade. Vi kan konstatera att krisledningsstaben i styrdokumentet har olika benämningar så som, beredningsgrupp krisledningsstab, krisledningsgrupp och stab.

Vi bedömer att krisledningsnämndens delegationsplan behöver ses över, då den senast revideringen gjordes för cirka 14 år sedan.

Besluten som fattades med anledning av pandemin var i överensstämmelse med respektive nämnd och styrelses befogenheter. Vi kan dock konstatera att protokollen från stabens möten är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Det kan därmed vara svårt för eftervärlden att förstå händelseförlopp och beslutsfattande vid en extraordinär händelse.

Kommunen påbörjade åtgärder inom äldreomsorgen i ett tidigt skede i pandemin, vilket ledde till att smittan inom verksamheten avtog snabbt. Några av de åtgärder som genomfördes var besöksförbud på särskilda boenden under en period och att ett Covid-team bildades.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- säkerställa mer utförliga protokoll från stabsmöten
- förtydliga befintliga styrdokument med en enhetlig benämning av krisledningsstaben.
- se över krisledningsnämndens delegationsplan.

Filipstads kommun
Granskning kommunens hantering av Covid-19

2021-12-01

Datum som ovan
KPMG AB

Nils Nordqvist
Certifierad kommunal revisor

Frida Hald
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Granskning av kommunens hantering av Covid-19 i korthet.

Bakgrund

Vi har av Filipstads kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens hantering av Covid-19 pandemin. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Covid-19 pandemin påverkade under 2020 på ett genomgripande sätt alla sektorer i samhället. Offentlig sektor var satt under hård press – Hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten, kommunikationer, infrastruktur, logistik, varuförsörjning med mera ställdes inför stora utmaningar med anledning av situationen. Sektorn hade redan tidigare behov av stora effektiviseringar och omprioriteringar eftersom skatteintäkterna inte svarar mot kostnadsutvecklingen som följer av nuvarande arbets sätt och en kris av denna kaliber sätter än högre press på verksamheterna.

En god krisberedskap är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska stå väl rustade inför extraordinära händelser och klara av att hantera krissituationer. Covid-19 pandemin har visat vikten av detta. I den nu rådande situationen krävs av ansvariga nämnder och styrelser att dels hantera följdverkningarna av krisen i den dagliga verksamheten, dels använda sig av erfarenheterna från den faktiska krishanteringen för att förbättra krisberedskapen inför kommande kriser. Denna granskning omfattar kommunens hantering av Covid-19 utifrån gällande regelverk samt hur kommunen tillvaratagit erfarenheterna för att förbättra arbetet med krisberedskap.

Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet med granskningen är att ge underlag för att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterat den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Granskningen kommer att besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka överväganden föregick ställningstagandet att aktivera eller inte aktivera kommunens krisledningsnämnd?
- Organiserades krishanteringsarbetet i förhållande till kommunens krisberedskapsplan?
- Är krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat tydligt utpekade?
- Var ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen/krisledningsnämnden och övriga nämnder tydlig avseende krisarbetet?
- Vilka enskilda beslut har tagits med hänvisning till covid-19 pandemin? Var besluten i överensstämmelse med respektive nämnds och styrelses befogenheter?
- Vilka åtgärder har vidtagits för att minska spridning av smitta inom kommunens äldreboenden?
- Hur har kommunstyrelsen och socialnämnden, utifrån situationen med Covid-19, arbetat för att säkerställa en säker arbetsmiljö med avseende på bemanning och skyddsutrustning?

Granskningen avser kommunens övergripande krishanteringsarbete med anledning av Covid-19 under 2020.

Granskningen avser kommunstyrelsen och dess övergripande ansvar för kommunens beredskapsarbete och dess ansvar som krisledningsnämnd samt socialnämndens ansvar på en övergripande nivå.

Granskningsresultat

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterade den uppkomna krisen i samband med covid-19-virusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar.

Krisledningsnämndens uppgifter regleras i lag och förtydligas i nämndens reglemente. Nämndens ordförande bedömer tillsammans med kommundirektören om en viss händelse ska betraktas som extraordinär. En extraordinär händelse innebär inte per automatik att Krisledningsnämnden ska aktiveras, omständigheterna i det särskilda fallet avgör. Kommunstyrelsens arbetsutskott är krisledningsnämnd i Filipstads kommun.

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för att leda krisledningsarbetet och hålla krisledningsnämnden informerad. Kommundirektören är beslutsfattare och beslutar om krisledningsstaben ska aktiveras. Stabens uppgifter är grupperade i funktionerna ledningsstöd, information, analys och läge samt service. Stabens arbete startades den 13 mars 2020, efter att kommundirektören beordrat att en krisledningsstab skulle etableras. Under pandemin har staben totalt haft 179 möten.

Krishanteringsarbetet organiserades i förhållande till kommunens krisberedskapsplan. Vi bedömer att krisledningsorganisationens roller, funktioner och mandat till viss del är tydligt utpekade. Vi kan konstatera att krisledningsstaben i styrdokumentet har olika benämningar så som, beredningsgrupp krisledningsstab, krisledningsgrupp och stab.

Vi bedömer att krisledningsnämndens delegationsplan behöver ses över, då den senast revideringen gjordes för cirka 14 år sedan.

Besluten som fattades med anledning av pandemin var i överensstämmelse med respektive nämnd och styrelses befogenheter. Vi kan dock konstatera att protokollen från stabens möten är kortfattade och vi bedömer protokollen som otydliga. Det kan därmed vara svårt för eftervärlden att förstå händelseförlopp och beslutsfattande vid en extraordinär händelse.

Kommunen påbörjade åtgärder inom äldreomsorgen i ett tidigt skede i pandemin, vilket ledde till att smittan inom verksamheten avtog snabbt. Några av de åtgärder som genomfördes var besöksförbud på särskilda boenden under en period och att ett Covid-team bildades.

Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- säkerställa mer utförliga protokoll från stabsmöten
- förtydliga befintliga styrdokument med en enhetlig benämning av krisledningsstaben.
- se över krisledningsnämndens delegationsplan.